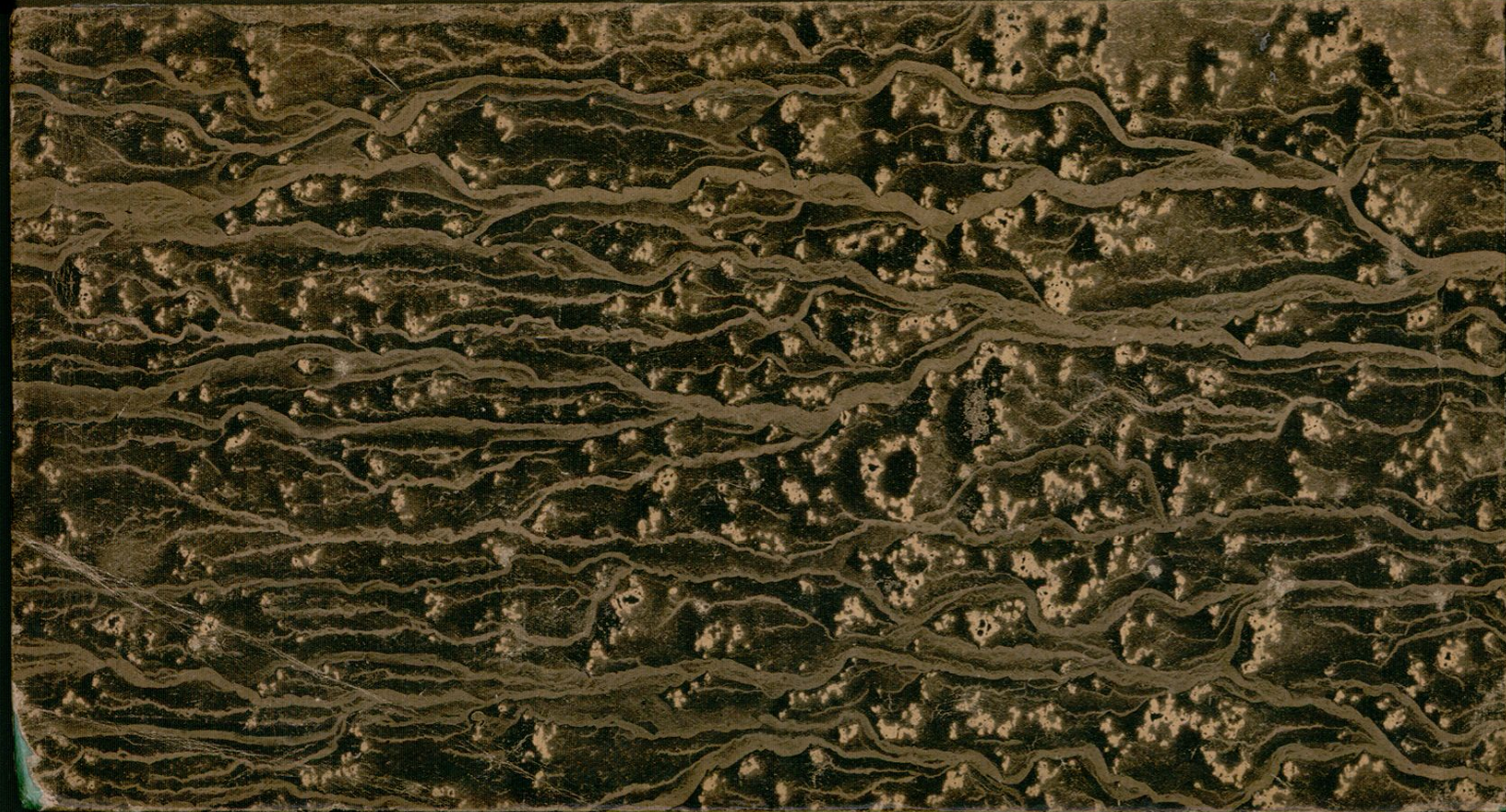
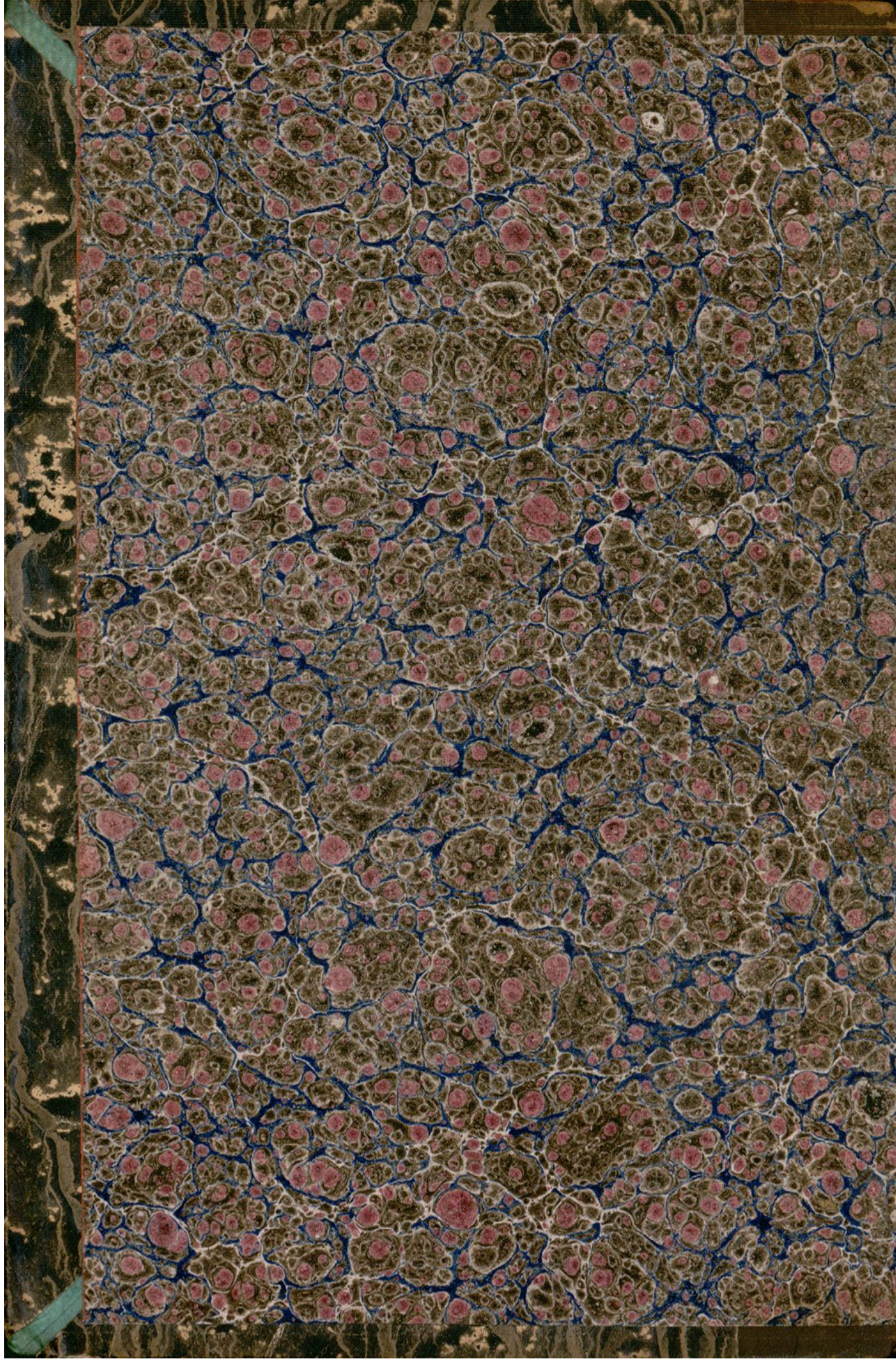
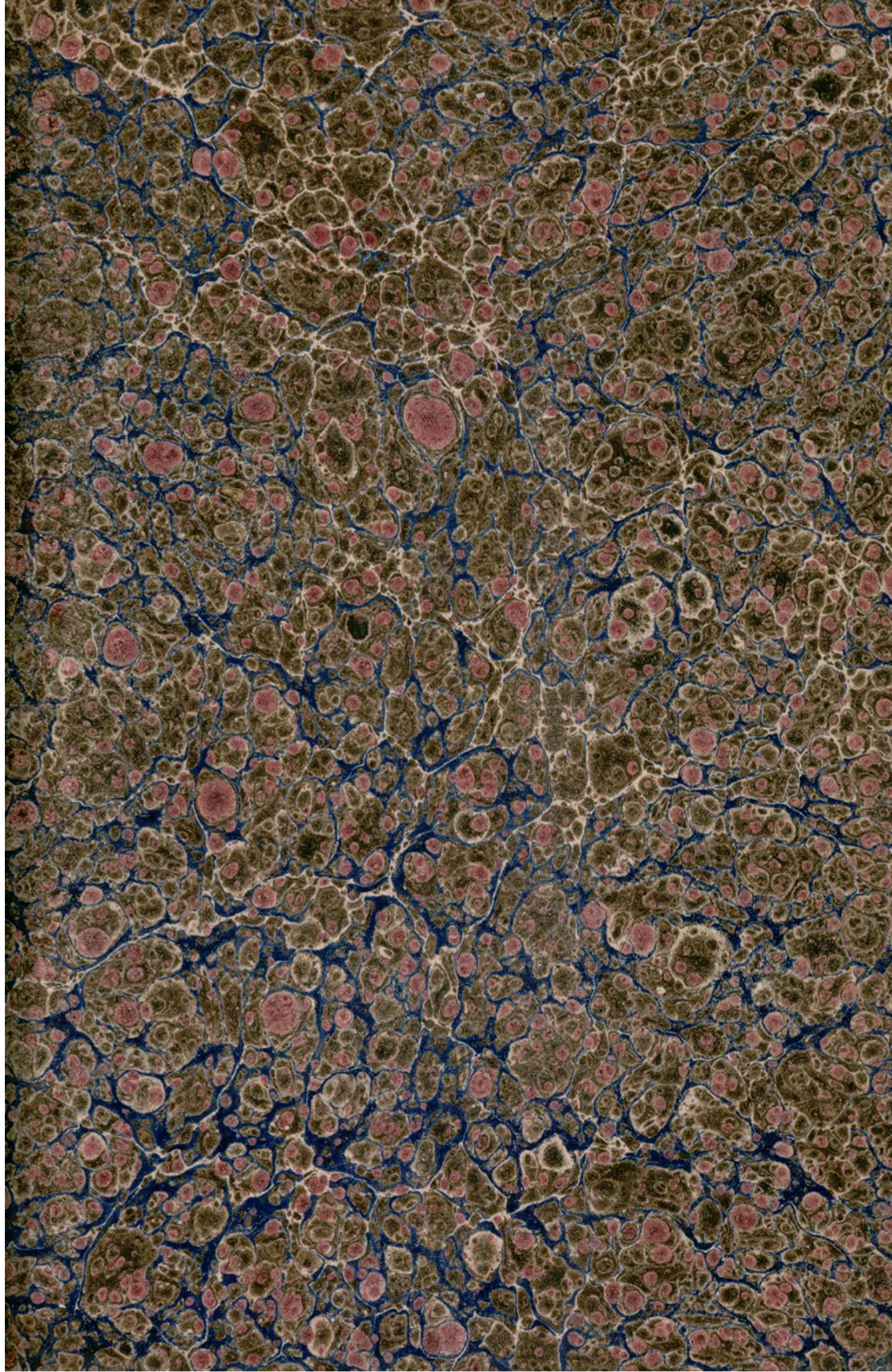

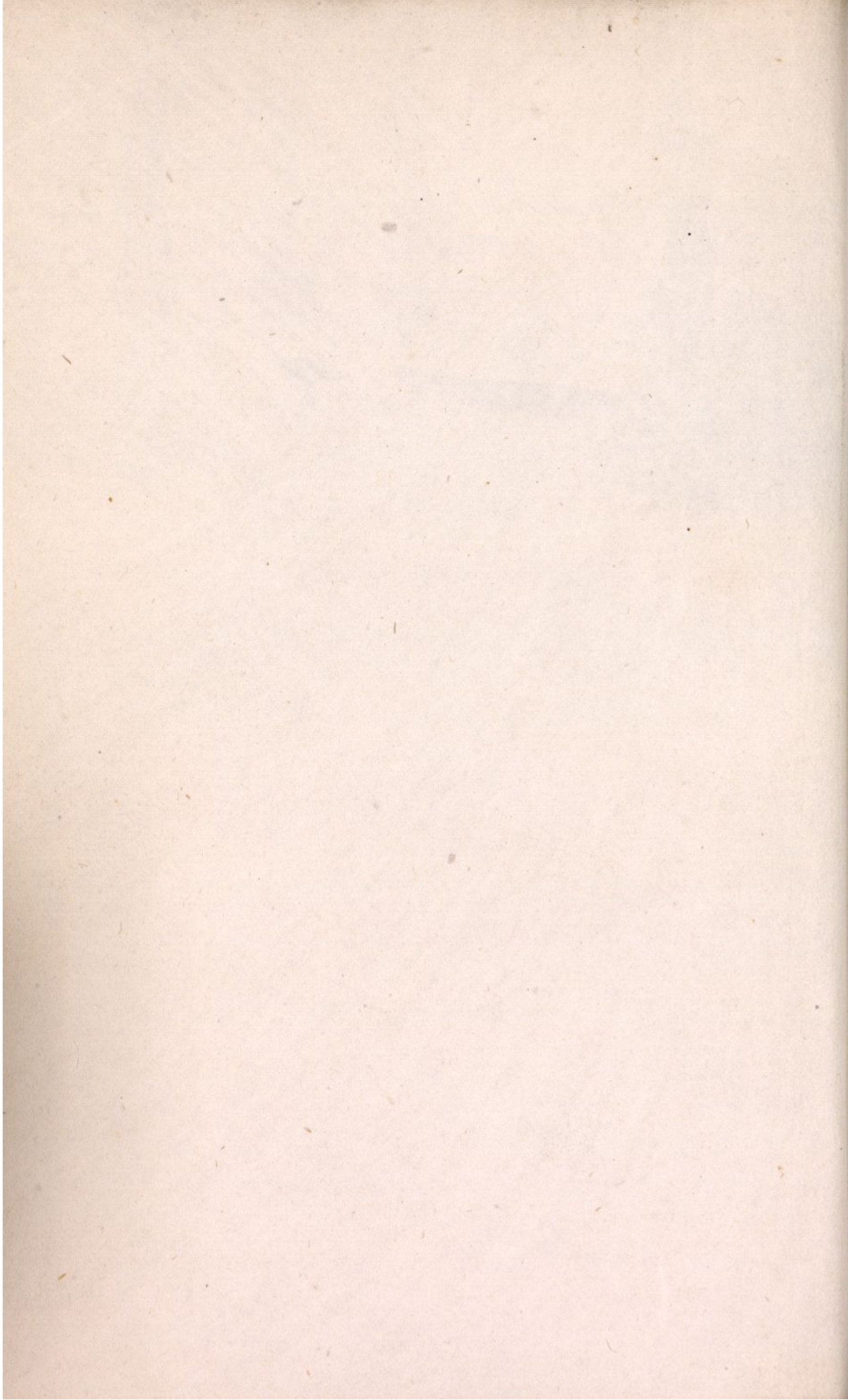

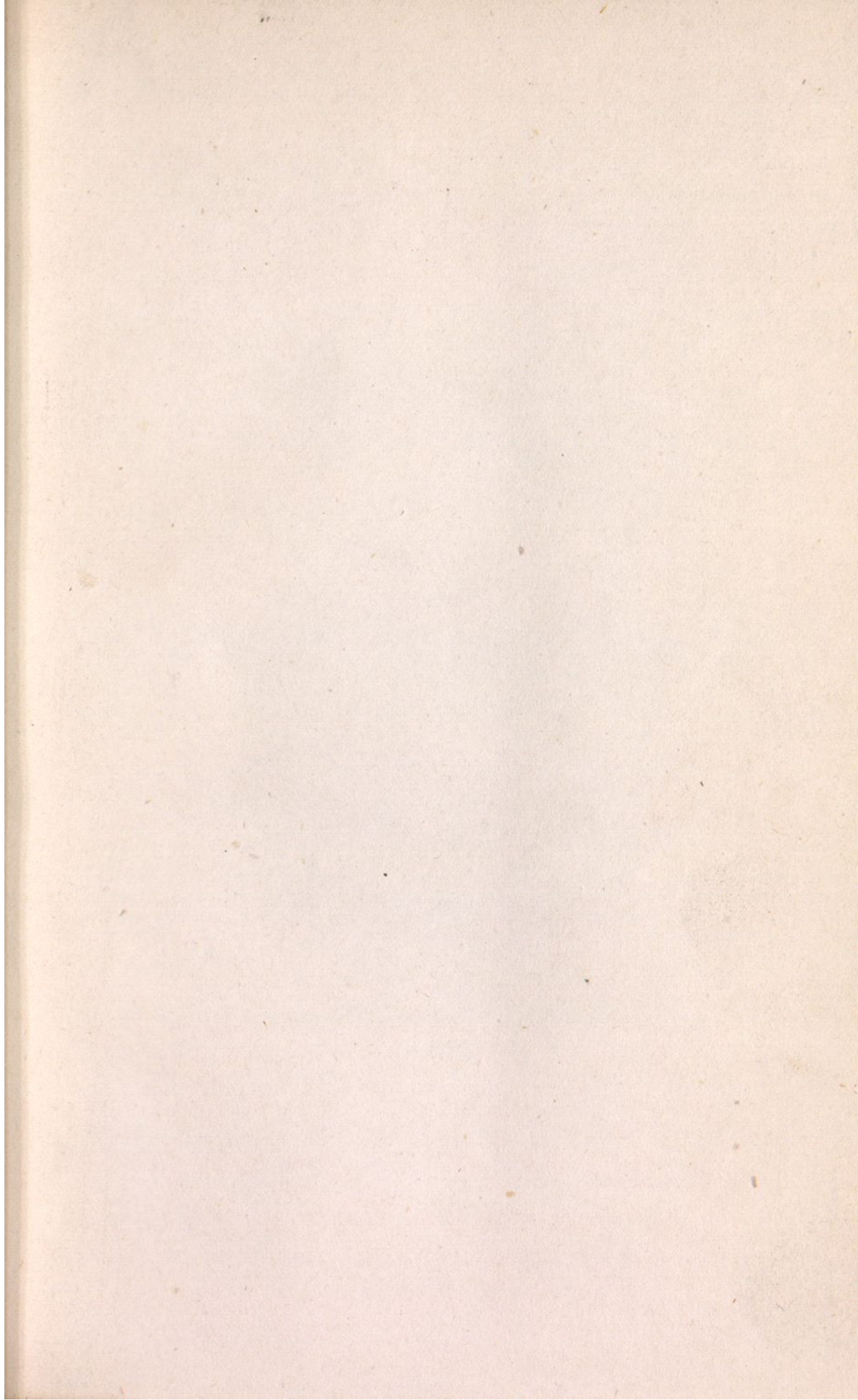
ACTALZ
RHETOR
CUM
P. RARI
PRÆLECT
VCM
in - 12
662
BASILEA
1570

140

Audomari Talæi

RHETORICAE

LIBRI DUO.

P. RAMI Prælectionibus

illustrati.

BIBLIOTHÈQUE

de

MR COUSIN

6621

BASILEAE, PER EVSEBIUM
Episcopium, & Nicolai fratris heredes.

Anno M. D. LXXIII.

Audomari Taler

RHETORICAE

LITTE DUO

P. RAMI Praelectionibus

liberum, per

de

LIBERUM

BASILEAE PER FRIDERICUM

Episcopum & Nuntium

Anno M. D. LXXII.

PETRVS RAMVS

LECTORI S.

Habes Lector, in duobus libellis Rhetoricam elocutionis & actionis ab Andomaro Talao non tantum é rhetorum officinis depromptam, sed ex eloquentiũ hominum spatijs observatam, & nostra imprimis methodo cõformatam. Quidquid enim Aristotelis vel Isocratis arcula, quidquid Ciceronis & Quintiliani rugosioribus de hac arte complectũtur, hic non solum uia & ordine descriptum est: sed insignibus poetarum & oratorum exemplis, id est usu ipsius eloquentiæ magistro, demonstratum & illustratum: quæ sit in tropis gratia, quæ delitiæ sint in figuris verborum, qui in figuris sententiarum nervi ac thori, quæ vis in voce, quæ suada medulla sit in gestu totaq; actione: deniq; viuam quandam eloquentiæ imaginem Apelles hic noster tibi representare voluit, quo facilius præstantium in dicendo hominum rhetoricas virtutes & intelligeres, & intellectas imitando & commentando tibi comparares: Qua laude grammatica omnium artium apud omnes scholas, de quibus quicquam nosse potui, cumulatissima est, paucis præceptis, exercitatione frequenti & assidua, grammaticos

EPISTOLA.

*innumerabiles informando. Rhetorica si ita do-
ceretur, si ita exerceretur, oratores tam mul-
tos haberemus. Si quid autem Rhetoricum in
ipsa Rhetorica prætermisissum putabis, Rheto-
rica in Ciceronem & Quintilianum
schola tibi satisfacient.*

Vale.

Audomari Talæi Rhe

T O R I C A E

LIBER PRIMUS, DE Elocutione.

Quid Rhetorica & Elocutio. CAP. I.

RHETORICA, est ars benè dicendi. cuius virtus prudenter adhibita, mirabiles effectus habet. Ideoq; Plato Sophistis Græciæ, & Rhetoribus iratus, hanc ipsam artem *ὀψοποιικὴν, κομμοτικὴν, πολλαδικὴν, γοητικὴν*, quandam obsonandi, fucandi, adulandi, incantandi peritiam appellat: Platonemq; secutus Aristoteles, totum Rhetoricæ facultatis hujus artificium, in benè morata civitate supervacaneū esse judicat: tantumq; ob auditoris perversitatē inventū: Deniq; Romani quondam Roma rhetoricam expulerunt, hodieq; Turcæ Turcia tota ē liberalibus artibus rhetoricam solam averfantur. Et quidem nullum est vel condimēti vel fuci, vel adulationis vel incantationis genus, quo rudes illi & imperiti auditores (ē quibus totæ civitates constant) facilius quàm rhetoricis ornamentis ad idoneam sentētiam accōmodatis capiantur: Attamen uterque philosophus ē Rhetoricæ artis magisterio laudem affectavit: & istis ipsis convitijs, Rhetoricam hominū reginam effecit: sæpeq; aliàs *ψυφαγωγὸν* flexanimam nominatim appellavit. Romaniq; tandem mirifico benè dicendi studio flagrarūt, & Turcæ mansuetiores facti, in Græcia præsertim eloquentiæ parēte

2 AUD. TALAEI RHETORICAE
ac magistra sine dubio flagrabunt. Partes Rhetoricae duae sunt, elocutio & pronunciatio. Elocutio, est exornatio orationis. eaq; per sese plurimum potest: ut in Curione, qui tametsi cæteris eloquentiae laudibus maximè nudus esset, tamen elocutionis splendore, & copia, & bonitate quadam expedita & profluente celeritate, orator proximus optimis numeratus est.

Quid Tropus, καταχρησις, ὑποβολή, ἀλλυγορία.

C A P. II.

E Locutio, est tropus aut figura. Tropus, est elocutio, qua uerbum à nativa significatione in aliam immutatur. Tropus uero Aristoteli ab accurate docendo aliquando videtur alienus: quia uelut ambiguitatis & obscuritatis latebra quaedam sit: ideoq; fortasse Platonis oratio tropis frequentior, eidem visa est habere redundantiam, fucum, notitatem quandam: Sed alias tamē idē tropos collaudat, qui significantes & grati & ē propinquo sumpti fuerint. Et certē tropū necessitas genuit, inopia coacta & angustiis: post aut delectatio iucunditasq; celebravit. Nā ut vestis frigoris depellendi causā reperta est primò, post adhiberi coepit ad ornatū etiam corporis & dignitatē: sic uerbi modificatio instituta est inopiæ causā, frequentata delectationis. Delectat aut ideo, vel quia ingenij specimen est, transilire ante pedes posita: vel quod is qui audit, aliò ducitur cogitatione, neq; tamen aberrat: quæ maxima est delectatio. Hæc igitur prima sunt condimēta orationis, primaq; fucati medicamēta raboris & candoris. Sed tamē verecundus debet esse tropus, ut deductus esse

esse, in alienū locum nō irruisse: atq; ut precario, non vi venisse videatur. Quod si durior vel inæqualior fuerit, *κατάχρησις* abusio dicitur, quæ præposito verbo molliri potest. Audacia autem tropi, *ὑπερβολή* superlatio appellatur. Sed cū troporum singulorum ornatus magnus est, tum continuatorum & conjunctorū multo maximus: quæ continuatio (si lubet) *ἀλληγογία* inversio nominetur. Sed in allegoria tenendum est illud, ut quo ex genere rerum cœperis, eodem desinas: secus inconsequentia fœdissima fuerit, ait Quintil.

De Metonymia causæ.

CAP. III.

TRoporum genera duo sunt: primum est Metonymia & Ironia. Metonymia, est tropus cōsentanei ad consentaneum: ut causæ ad effectū, subjecti ad adjunctum, vel contrā: metonymia causæ est vel efficientis aut materiæ. Efficientis, ut cū invētor & author pro ipsis effectis rebus usurpantur. Aeneid. i.

*Tum Cererem corruptam undis, Cerealiquē arma
Expediunt. —*

id est fruges. pro Marc. Quos amissimus cives, eos Martis vis perculit, non ira victoriæ. Martis, id est prælij. Georg. i.

Aut dulcis musti Vulcano decoquit humorem.

id est igne. Terent. Eun.

Sine Cerere & Libero friget Venus.

id est, sine cibo & vino amor friget. Allegoria hīc est. Vulcanū pro igne vulgō audivimus: Et vario Marte pugnatum, eruditus est sermo: Et Venerem, quā coitum dixisse magis decet. ita Liberrum & Cererem pro vino & pane, licērius quā

4 AUD. TALAEI RHETORICAE
ut fori severitas ferat, ait Quintilianus lib. 8. cap.
6. Est præterea hîc valdè usitatum, imò (quia ver-
bum deest) necessarium, scriptores pro scriptis
operibus appellare. Sic Mart. 14. appellat Livium
pro historia à Livio scripta:

*Pellibus exiguis arctatur Livius ingens,
Quem mea non totum bibliotheca capit.*

Metonymia materiæ. Horat.

*Non domus & fundus, non æris acervus & auri,
Aegroto domini deducit corpore febres.*

Hîc æs & aurum, pro numis æneis & aureis usur-
pantur. 2. Leg. Aes & ferrum, duelli insignia sunt,
non fani. Hîc æs & ferrum sunt pro æneis & fer-
reis armis. Verr. 6. Cùm essent triclinia strata, ar-
gentumq; expositum in ædibus. Argentum signi-
ficat hîc argenteam supellectilem.

De Metonymia effecti. CAP. IIII.

Metonymia effecti est: ut A. 2. Nolo suspen-
sam & incertam plebem Romanam obscura
spe, & cæca expectatione pendere. Spes obscura
dicitur, quia reddit incertos sperâtes: & expecta-
tio cæca, quia cæcos & ignaros expectantes red-
dit. Horat. 1. l. Od. 4.

*Pallida mors æquo pulsat pede, pauperum tabernas
Regumq; turres, ô beate Sesti.*

Pallidû propriè dicitur, quod pallefcit: sed in hoc
exemplo, pallida mors dicitur, quæ pallidum mor-
tuum efficit. Item Aeneid. 6.

Pallentesq; habitant morbi, tristisq; senectus.

Sic orator præcipitè irâ, hilarè adolescentiâ, segne
otiû dixit, ait ibidè Quintilianus. Imò uerò hinc
& oratorum, & poetarum plurima epitheta sunt.

De Me-

Metonymia subiecti est, cū nomen propriū rei subiectæ ad significandam rem adjunctā traducitur: ut cū ponitur continens pro re contenta. Est verō metonymia hæc longē frequētissima, cū locus pro ipsis incolis usurpatur. Aen. 2.

Invadunt urbem somno vinoq; sepultam.

2. Catil. Urbs pulcherrima, florentissima, potentissima. In Pis. Quōd in me carcerem effudistis. id est, qui in vinculis & carcere erant, vel digni carcere. pro Pomp. Testis est Italia, quam ille ipse victor L. Sylla, hujus virtute & consilio cōfessus est fuisse liberatam: Testis est Sicilia, quā multis undique vinctam periculis, non terrore belli, sed celeritate consilii explicavit: Testis est Gallia, per quam legionibus nostris in Hispaniam iter, Gallorum internecone patefactum est: Testis est Hispania, quæ sæpissimē plurimos hostes ab hoc superatos prostratosq; conspexit. Hic Cicero Italiam, Siciliam, Galliam, Hispaniā posuit pro Italis, Siculis, Gallis, Hispanis. Aliter etiam locus ad res locatas traducitur. 1. de Ora. Agē uerō, ne semper forū, subsellia, rostra, curiamq; mediteris. id est actiones rhetoricas in foro, in subsellijs, in rostris, in curia: quæ allegoria est, ut rursus ibidem. Quod quidem si erit à vobis impetratum, magnā habebo, Crasse, huic palæstræ & Tusculano tuo gratiam: & longē Academiæ illi ac Lycio, tuum hoc suburbanum gymnasium anteponam. Hic enim per Academiam, Lycium, Tusculanum, intelligimus doctrinam celebratā in Academia à Platone, in Lycio ab Aristotele, in Tusculano à Cice-

6 AUD. TALAEI RHETORICAE
rone. Ex hoc genere etiā est illud, cūm ex pos-
sore possessa res intelligitur. Aeneid. i.

—jam proximus ardet

ucalegon— id est ucalegonis domus.

In prosa longē frequētissimum est. Horat. Apud
me est, id est domi meæ. Cicero, Ego cūm triduo
cum Pompejo, & apud Pompejū fuisset. Idem:
Malo tecum apud te ambulare: id est domi tuæ.
Sic dicimus hominem devorari, cujus patrimo-
nium devoratur, ait Quintil. & sic Terent. Heaut.

Quid te futurum censes, quem assidue exedent?

Sic ab Annibale cæsa apud Cānas sexaginta mil-
lia Romanorum dicimus, quia ab exercitu, cujus
dux erat Annibal, cæsa sunt. Sic litigantiū clientū
advocati, personas suas pro clientum personis u-
surpant. pro Cæcin. Restituisse te dixi: nego me
edicto Prætoris restitutum esse. Sic Cicero Piso-
nem advocatum partis adversæ alloquitur, tan-
quam Ebutius id diceret Cæcinnæ.

De Metonymia adiuncti.

CAP. VI.

Metonymia adiuncti, est cūm ex adjunctis res
subjectæ significantur. Sic nomina virtutum
ipsarum pro bonis viris, & vitiorum pro malis, &
multarum aliarum rerum, pro personis, quibus
adjunctę sunt, usurpantur. i. Verr. Quas res luxu-
ries in flagitijs, crudelitas in supplicijs, avaritia in
rapinis, superbia in cōtumelijs efficere potuisset,
cas omnes sese hoc uno Prætore per trienniū per-
tulisse. Luxuries pro luxurioso ponitur, crudeli-
tas pro crudeli, avaritia pro avaro, superbia pro
superbo, & cōtinuatio quatuor metonymiarum,
allegoriam facit. Sic signum pro re significata po-
nitur,

nitur: ut pubes pro juvencula. Pro Mil. cui omnē
 Italiæ pubē. Ex hoc genere metonymiæ, sunt illa
 Ciceronis hyperbolica: in Pison. ô scelus: ô pe-
 stis: ô labes, & similia. Locus ille in Pisonem, insi-
 gnem quæstionē ex intelligentia metonymiæ hu-
 jus exprimit, Nō ulla tibi (inquit) invidia nocuit,
 sed versus tui. Nimis magna pœna te Cōsule, cō-
 stituta est poetæ sive malo, sive libero: Scripsisti
 enim uersus, *Cedant arma togæ.* —

Quid tum? Hæc res tibi fluctus illos excitavit. At
 hoc nusquam opinor scriptū fuisse in illo elogio,
 quod te Consule in sepulchro Reipublicæ inci-
 sum est, Velitis, Iubeatis: ut non quod M. Cicero
 versum fecerit, sed quod vindicarit, Veruntamen
 quoniā te nō Aristarchū, sed Phalarin Gramma-
 ticum habemus, qui nō notam apponas ad malū
 uersum, sed poetā armis persequare: scire cupio,
 quid tandem isto in versu reprehendas,

Cedant arma togæ?

Tuæ dicis (inquit) togæ summum Imperatorem
 esse cessurum. Quid nūc te asine literas doceam?
 non opus est verbis, sed fustibus. Nō dixi hāc to-
 gam, qua sum amictus: nec arma, scutū, & gladiū
 huius Imperatoris: sed quod pacis est insigne, &
 otij, toga: cōtrā autem arma, tumultus atq; belli:
 more poetarū locutus, hoc intelligi volui: bellū
 ac tumultum paci atq; otio concessurum. Quæ-
 re ex familiari tuo Græco illo poeta, probabit ge-
 nus ipsum & agnoscet: neque te nihil sapere mi-
 rabitur. Pro Marcello uterque tropus cum pro-
 priis verbis conjungitur. Semperque mea consi-
 lia pacis ac togæ socia, non belli atque armo-

» rum fuerunt. Aliquando in uno verbo metonymia duplex est. Pro Marcel. Victorię ferocitatem extimescere: pro, Ferocem victoriam. Modus est quartus, & ferocē victoriam quę faciat victorem ferocē, secūdus modus est. Ergo hęc metonymiæ ubertas est tam latis in caussarum, effectorū, sub-jectorum, adjunctorū campo finibus propagata.

De Ironia affirmati dissentanei. CAP. VII.

IRONIA, est tropus à dissentaneo ad dissentaneū. *ἔριων* cavillator, simulator, dissimulator, illusor, irrisor: sic *ἔριωνεία* simulatio, dissimulatio, dissimulancia, illusio, irrisio dicitur. Hoc proprium est in hoc tropo nomen. Valet autem tropus hic, cū ad cætera omnia, tum in primis ad jocandum: in eoq; genere Socratē Cicero auctor est 2. Orat. lepōre & humanitate cæteris præstitisse: unde & ipse *ἔριων* appellatus est, quōd se imperitum fingeret, admirator aliorum tanquā sapientū. Percipitur autem ironia, vel rei, vel pronunciationis, vel utriusq; dissensione. Nam si altera, vel utraq; dissentit à verbis, apparet voci mentem esse contrariam. Genera ironiæ, affirmatione dissentanei & negatione dividuntur.

Ironia affirmati dissentanei est, quādo ē dissentaneo affirmato significatur dissentaneum affirmatum, ut relatū vel adversum. Ironia ē relatis, ut si pater molestiori filio dicat: Scilicet tu meus pater es, ego tuus filius: Ideoq; imperato obsequar. quę & allegoria sit. Ironia ex adversis frequētior. Terent. Eun.

Heus bone vir, curasti probē.

Cæturioni à pugna absentiam excusanti, quōd

in castris custodiæ caussa remansisset: Non amo, (dixit Africanus) nimiùm diligētes. Sic cūm Lamia deformis interpellaret odiosē: Audiamus (inquit Crassus) pulchellum puerum. Cūm esset arrisum: Non potui mihi (inquit Lamia) formam ipse fingere, ingenium potui. Tum hic: Audiamus (inquit Crassus) disertum. Multō etiam arrisum est vehementiūs. Generis hujus est illa simulatio: Liberatus sum, Respiravi, Bene habet. Sed ἐῖρωνεία continuata, facit allegoriā gratiorem. In Clodiū, Integritas tua te servavit (mihi crede) pudor eripuit, vita antea cta servavit. Verr. 3. Dum est, unde jus civile discatur, adolescentes ei in disciplinam tradite: mirum est hominis ingenium, mira prudentia. Aeneid. 4.

*Egregiam verò laudem, & spolia ampla refertis,
Tuq; puerq; tuus: magnum & memorabile numen,
una dolo divūm si fœmina vidta duorum est.*

Hic & rei, & vocis, si oratio proferatur, dissensio manifesta est.

Ironia negati dissentanei.

Ironia negati dissentanei est, quando ē dissentaneo negato significatur dissentaneū: ut ē privantibus vel contradicentibus.

Ironia ē privantibus: ut si quis dicat de oculato divite, splendido, Homo est (mihi crede) cæcus, inops, obscurus. Cujus generis ferē sunt illa, Prætereo, mitto. Pro Pomp. Sinite hoc loco, Quirites, (sicuti poëtæ solent, qui res Romanas scribunt) præterire me nostram calamitatem: quæ tanta fuit, ut eam ad aures L. Luculli, nō ē prælio nūtiis, sed ex sermone rumor afferret. 8, Aeneid.

Quid

Quid memorem infandas cædes? quid facta tyranni
Effera? — Et 10. Aeneid.

Quid repetam exustas Erycino in littore classes?

Quid tempestatum regem, ventosq; furentes?

Aeolia excitos, aut ætæam nubibus Irim?

- » Pro Clu. Mitto illam primam libidinis injuriam:
» mitto nefarias generi nuptias: mitto cupiditate
» matris expulsam matrimonio filiam, &c. Nihil de
» alteris Oppianici nuptijs queror, &c. Prætereo,
» &c. quod eam sibi domum, sedēq; delegit, in qua
» quotidie superioris uiri mortis indicia, & spolia
fortunarum videret. Hic mitto, mitto, mitto, præ-
tereo, speciem privationis consimilem habent.

- Ironia é contradicentibus est frequens, cū
quis simulat se nolle dicere, quod dicit. Itaq; pro-
priè appellatur ἀντιφάσις, id est negatio: item παρά-
» ληψις, præteritio. Non agam tecum jure summo:
» non dicam quod fortasse obtinerem. Quid ego
» istius decreta, quid rapinas, quid hæreditatū pos-
» sessions datas, quid ereptas proferam? Verr. 1.
» Nec ea dico, quæ si dicam, tamen infirmare non
» possis, &c. Sunt hæc & alia in te falsi accusatoris
» signa permulta, quibus ego nunc non utor. Hic
Nec ea dico, Non utor, ἀντιφάσις similem habent.

De Metaphora. CAP. VIII.

TRopi primum genus adhuc fuit in metony-
mia & ironia, secundum sequitur in modifi-
catione cōparationis aut distributionis, ut meta-
phora & synecdoche. Metaphora est, quando ex
simili significatur simile. Itaque metaphora est
ad unum verbum contracta similitudo. Tropus
autem nullus est florentior, quàm metaphora,
nec

nec qui plus luminis afferat orationi : præfertim si ratione sumpta sit, ad sensus ipsos admovetur, maximè oculorū, qui est sensus acerrimus : Nam & odor urbanitatis, & mollitudo humanitatis, & murmur maris, & dulcedo orationis, sunt ducta à cæteris sensibus. Illa uerò oculorū multò acriora, quæ ponunt penè in conspectu animi, quæ cer nere & uidere non possimus. Sed hæc omnia plenioribus exemplis melius intelligentur. Nihil est autem in rerum natura unde simile duci nō possit: indidemq; ideo & metaphora. Pro Sest. Cujus ego patrem, deum atque parentem statuo fortunæ nominisq; mei. Hic tanquā Deum & parentē intelligis. i. Tusc. Honos alit artes, omnesq; incenduntur ad studia gloria. Aeneid. 4.

—Spem fronte serenat. Item,

—Magnoq; irarum fluctuat æstu.

2. Orat. ut sementem feceris, ita metes. quæ allegoria est. In Brut. Latrant quidam oratores, non loquuntur. In Pisonē, cū de Epicureo uoluptatis magistro agitur: Ad illius hanc orationem adhinnijt. Hyperbole verò & allegoria in metaphoris præcipuam laudem obtinent: & hic vulgò etiā præcipuè collocantur. Atque ex hyperbolica metaphora oritur mira sublimitas, cū rebus inanimatis actum quendam & animos damus, ut Aristot. ii. cap. 3. Rhet. admonuit: deinde Quintilian. lib. 8. cap. 6. Aeneid. i.

—geminūq; minantur

In cælum scopuli. —

Item Aeneid. 8.

—Pontem indignatus Araxes.

„ Pro Marcel. Parietes medius fidius C. Cæsar, ut
 „ mihi videtur hujus curiæ tibi gratias agere ge-
 „ stiunt.

Allegoriæ multô sunt hic illustrissimæ. Philip. 4.
 „ Virtus est una altissimis defixa radicibus, quæ
 „ nunquam vi labefactari potest, nunquam dimo-
 „ veri loco. 3. Catil. Memoria vestra, Quirites, no-
 „ stræ res alentur, sermonibus crescent, literarum
 „ monumentis inveterascent, & corroborabuntur.
 „ Ver. 4. Ipse inflâmatus scelere, venit in forû: arde-
 „ bant oculi, totoq; ex ore crudelitas emicabat. Ho-
 „ mer. 1. Odyss.

O navis referent in mare te novi fluctus:

O quid agis? fortiter occupa portum.

„ In Pis. Neque tam fui timidus, ut qui in maximis
 „ turbinibus ac fluctibus Reipub. navē gubernas-
 „ sem, salvamque in portu collocassem, frontis tuæ
 „ nubeculam, aut collegæ tui contaminatum spiri-
 „ tum pertimescerem. Alios ego vidi ventos, alias
 „ prospexi animo procellas: aliis impendentibus
 „ periculis non cessi: sed unū me pro omnium sa-
 „ lute obtuli. Frontis nubeculam, & cōtaminatum
 „ spiritum, hyperbolicam elationem habent.

De Synecdoche membri.

CAP. IX.

M Etaphora igitur ejusmodi fuit, superest Sy-
 necdoche, cū ex parte totum, & contrā si-
 gnificatur. Pars autem, est membrum vel species.
 Synecdoche membri est, quando ex membro in-
 „ tegrum significatur. Philip. 2. O tecta ipsa misera,
 „ quā dispari domino (quāquam quomodo iste
 „ dominus?) sed tamē quā a dispari domino te-
 „ nebantur. Virgil, Aeneid. 1.

Haud aliter puppesq; tuæ, pubesq; tuorum.

Profa, mucronem pro gladio, & tectū pro domo recipiet: nō autē puppim pro navi, nec abietem pro tabellis, ait Quintilian. lib. 8. cap. 6. Allegoria quēdā hic est. Catil. 1. Nullo me modo posse iisdē parietib. tutō esse tecū, qui in magno periculo essem, quōd iisdem mœnibus contineremur. Hic parietes pro domo, mœnia pro urbe intelligis.

De synecdoche speciei. CAP. X.

Synecdoche speciei est, cū ex specie significatur genus. Catil. 1. Certē verendū non erat, ne quid hoc parricida civiū interfecto, invidiæ mihi in posteritatem redundaret. Sic infinitum numerum dicimus pro magno. Plautus,

Sexcenta licet ejusmodi proferre.

Orat. 2. Cujus ex ludo tanquam de equo Trojano, innumeri principes exierunt. Sic numerus singularis pro plurali: quomodo sepe est in Livio. Romanus prælio victor. Georg. 3.

Haud secus, ac patrijs acer Romanus in armis.

Item Orat. 1. Quid tam necessariū est, quā tene re semper arma, quibus tectus esse possis? id est possim, vel quilibet possit. Allegoria hic est frequentior. Agr. 2. Cū haberet hæc Respublica Lucinos, Calatinos, Acidinos, homines non solū honoribus populi, rebusq; gestis, verū etiam patientia paupertatis ornatos, & tum cū erāt Catones, Philippi, Lælij, quorum sapientiam tēperantiamque in publicis privatisque, forensibus domesticisque rebus perspexeratis: tamen ejusmodi res commissa est nemini. Hic Lucini, Calatini, Acidini, pro civibus honoratis & pauperib.

Catones, Philippi, Lælii, pro sapientibus & temperatis usurpantur. Sed hic troporum significatio etiam ab oratore explicatur. Talis in Iuvenale, Satyr. 2. allegoria est:

*ultra Sauromatas fugere hinc libet, & glaciale
Oceanum, quoties aliquid de moribus audent,
Qui Curios simulant, & Bacchanalia vivunt.*

Hic Sauromatas & glaciale Oceanum dixit, pro quolibet remotissimo loco, Curios pro temperatis, Bacchanalia pro quolibet intemperatiæ genere. Idem,

Quam si te Veneris commendet epistola Marti.

Venerem & Martem dixit pro amica & amatore. sic Eclog. 4.

*Alter erit tum Tiphys, & altera quæ vehat Argo,
Delectos Heroes, erunt etiam altera bella,
Atq; iterum ad Trojam magnus mittetur Achilles.*

Significat autem gubernatores, & naves, & bellatores, & hostilia oppida. Sic Agr. 2. Hunc Capuæ Campano supercilio ac regio spiritu cum videre mus, Magios, Blossios mihi uidebar illos videre, ac Iubellios.

De synecdoche integri. CAP. XI.

Synecdoche totius est, quando ex toto pars significatur: estque integri vel generis: integri, quando ex integro significatur membrum. Æneid. 1.

Pabula gustassent Trojæ, Xanthumque bibissent.

Hic intelligis & partem pabuli, & partem Xanthi fluvii, non tota pabula, non totum Xanthum. Ecl. 1.

Aut Ararim Parthus bibet, aut Germania Tigrim.

Epist. 4. lib. Res vides quomodo se habeat: Orbem terrarum distributis imperiis ardere bello. Orbem pro globo, Synecdoche est membri pro integro,

&

& orbē pro parte orbis, est synecdoche cōtraria
 integri pro mēbro, id est pro imperio Romano.

De synecdoche generis & epologo troporū. CAP. XII.

Synecdoche gēneris est, quādo ex genere signi-
 ficatur species. Pro Marcel. Et certē in armis
 mihi tū virtus juvat: virtus pro fortitudine. Hic
 tropus 3. Tusc. explicatur. 2. Catil. Sine dubio per
 didimus hominem, magnificeque vicimus. Ho-
 minem dicit, pro Catilina. Verr. 3. Ad quam spem
 tam perniciosum, tam importunum animal refer-
 vetis? Animal pro bestia dixit Orator, nec tamen
 quidlibet hic audebis, ut dicas pro equo quadru-
 pedem, ait Quintil. Sic Tydides, & Pelides, pro
 Diomede & Achylle: sic poeta pro Homero aut
 Virgilio, orator pro Demosthene aut Tullio. Sic
 pluralis pro singulari. ad Brutū: Nos populo im-
 posuimus, & oratores visi sumus. Orat. 2. Cujus
 ex ludo, tanquā ex equo Trojano, innumeri prin-
 cipes exierunt: id est multi.

Allegoria hic etiam frequens est. Catil. i. Exire
 ex urbe Consul hostem jubet. His generalibus
 verbis urbe, consul, hostem, intelligis Roma, Tul-
 lius, Catilinam. Atque hæc de tropis: quorum si
 præstantia & excellentia spectetur, longē prin-
 ceptus erit metaphora, ironia deinde succedet, ter-
 tia erit metonymia, postrema synecdoche: usus
 autem etiam frequētissimus est metaphoræ, de-
 inde metonymiæ, tum synecdoches: rarissimus
 ironiæ. Hæc aut inductionē, octo Ciceronis con-
 sulares à P. Ramo observatæ cōcluserūt. Et qui-
 dē tres species, metonymia, metaphora, synecdo-
 che, sæpe cōjunguntur. In Pis. unus ille dies mihi,

» quidem instar immortalitatis fuit, cum Senatum
 » egressum vidi: populumque Romanum universum,
 » cum ipsa Roma propè convulsa sedibus suis, ad
 » complectendum conservatorem suum procedere visa
 » est: quæ me ita accepit, ut non modò omnium ge-
 » nerum, ætatû, ordinû viri ac mulieres, omnis for-
 » tunæ ac loci, sed etiam mœnia ipsa viderentur, &
 » tecta urbis ac tēpla lætari. Hic metonymiæ sunt;
 » senatus pro senatoribus, Roma pro Romanis. sy-
 » necdoche, tecta pro ædificijs, mœnia pro urbe:
 » metaphoræ autē illæ ex inanimatis & brutis re-
 » bus, animatæ & actuosæ, procedere, accepit, læta-
 » ri, præcipuam laudem obtinent. Atque hæc prima
 » Rhetoricæ elocutionis *ὁμοιοῖα ἢ νόμωσις* fuit.

Quid figura & figura dictionis. CAP. XIII.

EXpositio in tropis primo genere elocutionis,
 sequitur ut de figura secundo loco dicendum
 sit. Figura est elocutio, qua orationis habitus à re-
 cta & simplici cōsuetudine mutatur. ut enim tro-
 pus, est singularum vocum: sic figura, conjuncta-
 rum est: utque vocū alia est propria, alia modifi-
 cata: sic orationum alia est recta, alia figurata, illā
 Græci *ἀσχημάτιστον*, hanc *ἐσχηματισμένον* vocant: Itēque
 figuram *σχῆμα*, id est habitum & gestum quēdam
 orationis. Nomen autē figuræ, videtur ab histrio-
 num persona & habitu sumptum esse, qui varia
 orationis genera, varijs corporis figuris pronun-
 ciabant. Artē verò figurarū videtur Tullius de-
 sperasse, cum tertio Oratorio numerū earum au-
 geat, in Oratore autē minuat. Denique in Topicis
 nominatim præcipiat, in re infinita vitiosum nō
 esse prætermittere aliquid: ut cum (ait) de orna-
 mentis

mētis verborū sententiarumq; præcipitur: res enim est infinitior. Ad huius infinitatis, quā Tullius existimat genera & species, si non accuratissimē exprimere, certē lineamentis quibusdam adumbrare licet. Figura igitur, est dictionis aut sententiæ.

Figura dictionis, est figura qua elocutio figuratur dictionib. apte & jucundē inter sese resonantibus. Itaq; figura dictionis nihil aliud est, quā elocutionis sonus quidā & numerus: quo uno nihil est cognatius nostris animis. Numero enim excitamur, & incendimur, & læguescimus, & ad hilaritatē tristitiāq; deducimur. Rhetoricæ igitur *μυροδύκτιον*, omnesq; pigmentorum arculæ, hic præcipuē explicātur: quibus nō sophistæ solum ad ingenii ostentationem, sed oratores in feriis & gravibus causis utiliter usi sunt. Figura dictionis, est in sonorum dimensione vel repetitione.

De Rhythmo. CAP. XIII.

Dimensio, est poëtica vel oratoria. Poëtica, quæ perpetuis certorum spatiorum legibus astringitur: & ferē in fabulosis argumentis ad hominum mores imitandum & exprimendū. Hinc Tragœdia, Comœdia, & cætera poëmatis genera orta sunt, in quib. *περίτεια ἢ ἀναγνώσεις*, varietas casuum, & agnitio tandem insperata, delectarent animos: ad eamq; rem rhetorici cuiusq; oramenti præcipua licentia est assumpta. Alioqui si vera tractes, si severior fueris: nihil habere poëtę nisi numerum videre. Sic Empedocles Aristoteli physiologus videtur, non poëta: neq; quidquam habere cōmune cum Homero præter me-

18 AUD. TALAEI RHETORICÆ
trum. Ergo species elocutionis rhetoricæ, in tali
argumento, licentia numero poetica dicitur, cu-
jus voluptas præcipuè insignis est, præcipuè *γυναι-
κεῖαν* illam Platonis & incantationem manifesto
carmine cōtinet: adeo ut hinc primū homines
capti, dicantur à fera agrestique vita, ad civilem
& humanum cultum traducti. Numerus poeti-
cus, est rhythmus aut metrum. Rhythmus est nu-
merus poeticus, certū syllabarum numerū certa
clausula terminatū cōtinens. Sic enim cōstituen-
dæ doctrinæ gratiā, nomē cōmune usurpetur. Ta-
les rhythmī naturales sunt in omni natione atq;
genere: atq; (ut loquitur Aristoteles) *ἐν τῶν αὐτοῦ
ἐξ διασμάτων*, ē naturali & spōte fusa compositio-
ne. Sic enim hodie Francorum, Italorum, Hispa-
norum, Germanorum, omniumque omnino po-
pulorum rhythmī sunt, sine ulla longarū vel bre-
vium syllabarum dimensione: & talia quondam
in Græcia ante Homerum, & in Italia ante An-
dronicum poemata fuerunt. Talis enim videat-
ur poesis fuisse in illis (de quib. Ennius loqui-
tur) versibus,

—quos olim Fauni vatesq; canebant.

Atque hæc infantia est poeticæ dimensionis: &
sic Quintilianus ait, rhythmum, aurium mensura
& similiter decurrentium spatiorū obseruatione
esse generatū, mox in eo repertos esse pedes, eo-
rumque locis certis ordinatorum dimensione,
facta esse metra: ut in veteris & Græciæ & Italiæ
poematis, quæ hodie leguntur, apparet, & in ver-
naculis linguis apparebit, si quando eruditionis
uberiorem fructum nactæ sint.

Authores numeri metrici per veteres perhibētur: tametsi Aristoteles negat ullius poetę ante Homerum scripta extare: nec Romę ante Ennium extitit quidquam satis dignū, quod iterū legatur, ait Cicero. Metrum, est numerus poeticus, certos pedes & certis locis collocatos continens: Pes, est dimensio certis syllabarū temporibus definita. estque bisyllabus aut trisyllabus: & uterque simplex aut mistus. Bisyllabus simplex, est spōdæus, ex duabus longis, ut mūsās, aut Pyrrichius, ē duabus brevibus, ut dēūs. Mistus autē est Iambus ē brevi & lōga, ut dēōs: aut Choreus ē lōga & brevi, ut ārmā. Trisyllabus simplex, est Mosossus ē trib. lōgis, ut Rōmānōs. aut Trophęus ē tribus brevibus, ut lēgērē. Mistus verō constat ē duabus syllabis deinceps similibus aut dissimilib. duarū syllabarū similiū pedes sunt bis binii. Dactylus, ē longa & duab. brevibus, ut Tītīrē: contrā Anapestus, ē duab. brevibus & lōga, ut flūuīōs: Bacchius, ē brevi & duab. lōgis, ut āthēnās: cōtrā Palymbacchius, ē duabus longis, & brevi, ut cāntārē. Misti autē ē dissimilib. cōtinuis, duo sunt, Creticus, ē longa, brevi, lōga, ut jūdīcēs: cōtrā Amphibrach⁹, ē brevi, longa, brevi, ut āmārē. Ergo hęc de pedibus, quorū dimensionē metrū componitur: in quo & vocalis, & m, & utraq;, si sit ultima præcedentis dictionis, eliditur, quādo dictio sequens incipit ā vocali: & ultima habetur pro indifferenti: ut in illo Virgilii versu,

— Mult' ill' & terris jactatus & alto.

Hic e in (ille) itē um in (multum) eliditur. Ge

nera ejus multa sunt: numerus enim potest infinitis pené modis in continuatione verborū variari & conformari. Summa autem duo sunt, simplex & compositum. Simplex constat é duobus tantum pedibus, quale est Adonium, constans é dactylo & spondæo, ut Horat.

Terruit urbem.

Carmen compositum est, quod constat é pluribus, quam duobus pedibus: ut tetrametrum & polymetrum: nam trimetrū insigne nullum est. tetrametrum est Asclepiadeum, é molosso, anapesto, duobus dactylis: ut Horat.

Mecœnas atavis edite regibus.

Polymetrum, est pentametrum vel hexametrum. Pentametra sunt, Phaleuciū & Sapphicum & Elegum. Phaleucium é spondæo, dactylo, choreis tribus: ut Catullus,

Passer, deliciae meae puellae.

Sapphicum cōstat é choreo, spondæo, dactylo, choreis duobus: ubi observandū est, ut cū ter dictum fuerit, ei carmen Adonium addatur: ut Horat. l. l. Ode 2.

*Iam satis terris nixis, atq; diræ
Grandinis misit pater, & rubente
Dextera sacras jaculatus arces,
Terruit urbem.*

Elegū cōstat duobus primis locis dactylo vel spondæo: tertio spondæo, cū anapestis duobus: ut Martial. l. 6.

Victurus genium debet habere liber.

Hexametrum Epicū præcipuè celebratur, constās quatuor primis locis é spondæo vel dactylo, quinto

quinto dactylo tantum, ut sexto spōdeo: ut Virg.

Arma virumq; cano, Trojæ qui primus ab oris.

Verum pentametrum ab epico nunquam separatur, quanvis epicum ab eo separetur. Martial.

Nescio quid plus est, quod donat secula chartis:

Victurus, genium debet habere liber.

Reliquorum generum exempla ex poetis animadverti possunt, qui propè infinitos & innumerales concentus orationis invenerunt. Neq; tamen sic omnes numerorum varietates complexi sunt, quin plures inveniri possint.

De numeri oratorii origine & laude. CAP. XVI.

Numerus poeticus expositus est. Oratorius est numerus quidè nō incertus, sed tamen & poetico, & sibi ipsi perpetuò dissimilis. Natus autem est ex illo poetico, cujus uoluptatē rhetores imitati sunt, cū hīc animadvertissent, poetarum quidem populo placere: in orationib. autem genus ἀρρηκτόν & incompositum cū seueritate audiri. Numeri oratorii inveniendi princeps Thrasy-machus fuit: deinde Gorgias, sed uterq; his ipsis festivitatis intēperatiūs abusus. Isocrates aut, Gorgiæ jam senis auditor, utrumq; moderatione superavit. Tandem annis propè quadringentis tardiūs in Italia numerus effloruit. Oratorii autem numeri gratiā, hyperbaton, id est longior verbi transgressio permittitur. Fit enim (ait Fabius) sepius aspera, & dura, & dissoluta, & hi-
ans oratio, si ad necessitatem ordinis uerba redi-
gantur: & ut quodq; oritur, ita proximis etiam si
vinciri nō potest, alligetur. Differēda igitur quē-
dam & præsumenda: atq; ut in structuris lapidū

„ impolitorum, loco quo convenit, quidq; ponē-
 „ dum: nō enim recidere ea, nec polire possumus,
 „ quæ coagmentata se magis jungant: sed his uten-
 „ dum, qualia sunt, eligendæq; sedes: nec aliud po-
 „ test facere sermonem numerosum, quā oportu-
 „ na ordinis mutatio. Numerus oratorius, rhyth-
 „ mi nil admodum habet: nisi fortē in quadā repe-
 „ titione, de qua suo loco: totus est in observatio-
 „ ne pedum: quē Tullius tanti fecit, ut affirmet, cō-
 „ ciones sæpe exclamasse, cū verba aptē cecidif-
 „ sent. Hunc igitur numerū adhibere necesse est, si
 „ ornatē velis dicere, nō solūm (quod ait Aristote-
 „ les, & Theophrastus) ne infinitē feratur, ut flu-
 „ men, oratio: verum etiā ut multō majorē vim ha-
 „ beat. Neq; verō (ait Fabius) Demosthenes fulmī
 „ na tantopere vibraſſe diceretur, nisi numeris cō-
 „ torta ferrētur. Atq; ideo (ait Tullius) ut athletas,
 „ nec multō secus gladiatores videmus, nihil nec
 „ vitando facere cautē, nec petendo vehemēter, in
 „ quo nō motus hic habeat palæstrā quandam: ut
 „ quicquid in his rebus fiat utiliter ad pugnā, idē
 „ ad aspectū etiā sit venustū: sic oratio nec plagam
 „ gravem facit, nisi petitio fuerit apta: nec satis re-
 „ ctē declinat impetū, nisi etiā in cedēdo, quid de-
 „ ceat, intelligit. Itaque qualis eorum motus, quos
 „ ἀπαλόσις Græci vocant: talis horum videtur ora-
 „ tio, qui non claudunt numeris sententias.

De numeri oratorij observatione. CAP. XVII.

Hæc Tulliana est oratorii in pedibus numeri
 cōmendatio: quæ nobis multō etiā gratior,
 quā authori ipsi esse debeat: q̄ scholasticis rhe-
 torum commentis inductus, artem lōgē difficil-
 limam

limam hic esse credidit, quam ipsius viginti præstantissimæ orationes P. Rami diligētia observatæ, facillimam esse docuerunt: tantō naturā atq; usum arte præstātiorē orator habuit. Vnica enim cōsideratio hic est, ut prosæ numerus sit nō solum poetici numeri (quod generaliter præceptū est) sed etiam sui ipse dissimilis. In prosa itaq; versum fugito: citare tamē licet aliunde authoritatis, aut voluptatis gratiā: ut Tullius præsertim senex, Atheniensium philosophorū exemplo adductus (ut ait Tusc. 2. de sese) frequēter citavit. Hoc est primū: deinde principiū & exitū carminis, ne principiū vel exitū prosæ facito. Principiorū verō cura minor: mediorū autē alioqui nulla est magnopere observatio. In clausula verō, maximē perfectio atq; absolutio judicatur: quæ quoniam vehementiūs apparet & intelligitur, varianda est maximē, ne aut animorum iudiciis repudietur, aut auriū satietate: nec tamen senis à fine syllabis retrorsum lōgiūs observatio pcedet, & bisyllabis tantūm pedibus definiri potest. Numerū igitur eundē in clausula ne cōtinuato, sed variē dissimiliterq; temperato: neq; quidquā nimiūm vel operosē, vel curiosē, artem oratorij ē pedibus numeri totam comprehenderis. Id enim illa viginti orationum inductio & animadversio, id est usus, eloquentiæ præstantissimus artifex & magister, persuasit. Ex longis omnibus, clausula tardior & rarior est: ut, Et spinis respersa, tres spōdei sunt. Rarissima ex omnibus brevibus. At ex temperatione longarum & brevium frequentior. Res tota Ciceronis in oratore loco declaretur. Stante

Cicerone

Cicerone C. Carbo, C. filius Trib. pleb. in concio
 ne dixit his uerbis, O Marce Druse, patrē appello. Hæc quidem duo binis pedibus incisa, in prior est dichoreus: in posteriore, ferē omnes lōgæ,
 Deinde membratim, Tu dicere solebas sacrā esse
 Rēpublicā. Hoc membrū dichoreo & iambo
 variatur. Quicunq; eam violasset, ab omnibus ei
 pœnas esse persolutas. Hic tres chorei continuati: nihil enim ad rem, extrema illa lōga sit, an brevis, ut Tullius etiam nominatim profitetur. deinde, Patris dictum sapiens, temeritas filij comprobavit. Hic iambum sequitur dichoreus: quo talis clamor concionis est excitatus, ut admirabile esset. Quære, nōne id numerus effecerit? Verborū ordinem immutato, & fac sic, Comprobavit filij temeritas, jam nihil erit. Hic dichorei numerus, Ciceroni gratissimus fuit, & in clausulis admodum frequentatus: ut in una pro Pompejo oratione, centies decies & quater adhibitus sit. in Corneliana, O callidos homines! dichoreus est
 & iambus. O rem excogitatam! spondæus & dichoreus. O ingenia metuenda! duo pyrrichii & choreus. pro Milone: Neq; auxiliū modō defensionī meæ, verum etiam silentiū pollicētur. Iambus & chorei duo. Deniq; varietas ejusmodi semper esse debuerit, ne similitudine, artificiū numeri deprehendatur: nimiū enim insidiarū ad capiēdas aures adhiberi videretur: totumq; fieret invidiosum, Lucianumq; illud audiretur,

Quām lepidæ lexeis, composæ ut tessera omnes,

Arte, pavimento atq; emblemate vermiculato.

Ergo hæc de oratorio pedum numero: in quo tamen

men literarū bonitas præstātor per sese videtur,
 atq; excellentior, quā ipse syllabarū mēsurā: ut
 Ciceronis nō solū exemplo, sed etiam iudicio
 percipi potest. Quantum autem sit (ait idē) aptē
 dicere, experiri licet, si aut compositi oratoris be-
 nē structā collocationem dissolvas permutatio-
 ne verborum. Corrumpatur enim res tota: ut &
 hæc nostra in Corneliana, & deinceps omnia.
 Neq; me divitiæ movent, quibus omnes Aphri-
 canos, & Lælios multi venalitii, mercatoresq; su-
 perarunt. Immuta paulū, ut sit, Multi superarunt
 mercatores, venalitijq; . perierit tota res. & quæ
 sequuntur: Neq; vestis, aut cælatum aurum, aut
 argentum, quo nostros veteres Marcellos Maxi-
 mosq;, multi Eunuchi ē Syria Aegyptoq; vice-
 runt. verba permuta sic, ut sit, Vicerunt Eunuchi
 ē Syria Aegyptoq;. Adde tertium, Neq; verō or-
 namenta ista villarum, quibus Lucium Paulū, &
 L. Mummiū, qui rebus his urbem Italianq;ue
 omnem refererūt, ab aliquo video perfacile De-
 liaco aut Syro potuisse superari. fac ita, Potuisse
 superari ab aliquo Syro aut Deliacō: vidēsne ut
 ordine verborum paulū cōmutato, iisdem ver-
 bis stante sententia, ad nihilum omnia recidant,
 cū sint ex aptis dissoluta? Aut si alicujus incon-
 diti arripas dissipatā aliquā sententiam, eamq;ue
 ordine verborū paulū cōmutato, in quadrū re-
 digas: efficiatur aptū illud, quod fuerit antea dif-
 fluens ac solutū. Age, sume de Graccho apud Cē-
 sores illud, Abesse nō potest, quin ejusdem homi-
 nis sit p̄bos improbāre, q̄ improbos p̄bet. Quā-
 tō aptius si ita dixisset, Quin ejusdē hominis sit,
 qui

qui improbos probet, p̄bos improbare. Sic Tullius de quaternis clausulis ad auriū (quarū superbissimum & fastidiosissimū in hac tota quæstione judiciū profitetur) normā examinavit. judiciū autem ipsum laudo & approbo: causam judiciū longē aliā statuo. Clausula, Venalitijq̄, nō placet Tullio: neq; mihi placet, quia finis est epici carminis. At clausulæ, Syria Ægyptoq̄, ē brevis, longis quatuor, brevis, deinde, Syro aut Deliacō, ē spondeo, & (si ultime sit indifferens) dichoreo. denique, Qui improbos p̄bet, ē palymbacchio & dactylo. cur (inquam) hæ clausulæ tres, (si pedum numerus spectetur) ingratae sint: cū ultima in choreum, penultima in dichoreum, pedes Ciceroni ipsi gratissimos, cadant? cur deniq; prima tēperantior ē bacchio & palymbacchio, quā laudata illa, Ægyptoq̄; vicerunt, ē longis quinque, unica brevis? cur (inquam) hæc clausula pedū numero sit ingrator, causam afferre Tullius nullā posset, quin totam pedum doctrinam antē retexeret. Quare numeri illius gratia, non solum ducitur ē pedibus syllabarum, sed ē sonis literarū, quæ vel grandiores, vel magis cōfertæ in clausula resonāt. Neq; verbi clausula id efficit, nā (probet) tam verbum est, quā (improbare.) Quamobrem in tota oratorii numeri laude, quæ per magna est, literarum soni primas obtinebunt.

De Epizeuxi. CAP. XVIII.

Figura dictionis in dimensione soni, ejusmodi est: sequitur quæ est in soni repetitiōe: & quidem similis, aut dissimilis. Similis, continuē vel disjunctē, Continuē, in eadem sententia vel in diversis.

diversis. In eadē sententia appellatur Epizeuxis: quando nempe sonus idē cōtinuē iteratur in eadem sententia. De respons. Arusp. Hic P. ille Scipio natus mihi videtur ad interitū exitiūq; Carthaginis, qui illam à multis imperatorib. obsessam, oppugnatam, labefactatā, penē captam, aliquādo quasi fatali eventu solus evertit: sic Titus Annius ad illā pestem cōprimendam, extinguentem, funditus delēdā natus esse videtur, & quasi diuino munere donatus Reipub. Hic solū numerus, non vox iteratur: in sequentibus, voces iterantur. Verr. 7. Crux, crux (inquam) infelici & misero. Item pro Ligario: Si in hac tanta tua fortuna lenitas tanta non esset, quantā per te, per te (inquam) obtines (intelligo quid loquar) acerbissimo luctu redundaret ista victoria. Pro Milone: Occīdi, occīdi, non Spurium Melium, qui annona levāda, jacturisq; rei familiaris, quia nimis plebem amplecti putabatur, in suspicionem incidit regni appetendi. Virgil. Eclog. 5.

Ipsa sonant arbuſta, Deus, Deus ille, Menalca,

Sis bonus, ō, felixq; tuis. —

Interdū parenthesis interponitur: res tamen eodē recidit, quia tanquā parēthesis nō sit, geminatio illa cōtinuatur. Phil. 2. Hasta posita p̄ pede Iovis Statoris, bona (miserum me, cōsumptis enim lacrymis, tamen infixus animo hæret dolor) bona (inquā) Cn. Pōpeii Magni, voci acerbissimæ subiecta præconis. pro Marcel. At uerō ejus gloriæ, C. Cæsar, quam pauló antē es adeptus, sociū habes neminē: totū hoc, quantūcunq; est (quod certē maximum est) totum est (inquam) tuum.

De

De Anadiplosi & Climace. CAP. XIX.

R Epetitio continua ejusdem soni in diversis sententiis, est anadiplosis vel climax. Anadiplosis, reduplicatio est, quando idem sonus repetitur in fine præcedentis, & principio sequentis sententiæ. Virgilius,

*Pierides, vos hæc facietis maxima Gallo,
Gallo, cujus amor tantum mihi crescit in horas.*

Hæc figura ter iteratur, & eodem verbo Catil. 1.

- ” Hic tamen vivit: vivit: imò verò etiam in Sena-
 ” tum venit. Item, Vivis, & vivis, non ad deponen-
 ” dam, sed ad confirmandam audaciã. Item: Quan-
 ” diu quisquã erit, qui te defendere audeat, vives,
 ” & vives ita, ut nunc vivis.

Climax, gradatio, est cùm oratio tribus aut cõ pluribus gradibus ita progreditur, ut antecedēs sequenti loco prius repetatur, quàm proximum quicquam assumatur, hoc modo, pro Milon. Nec
 ” verò se populo solùm, sed senatui commisit: nec
 ” senatui modò, sed etiam publicis præsidijs & ar-
 ” mis: neque his tantum, sed eius potestati, cui Se-
 ” natus totam Rempub. commisit. Eclog. 2.

” *Torva leæna lupum sequitur, lupus ipse capellam:*

” *Florentem cytisum sequitur lasciua capella.*

- ” p Ros. Amer. In urbe luxuries creatur: ex luxuria
 ” existat avaritia necesse est: & ex avaritia erūpat
 ” audacia: unde oĩa scelera & maleficia gignuntur.

De Anaphora & Epistrophe. CAP. XX.

H Oc igitur primum repetiti soni genus continuum est: secundum sequitur, in disjuncta, & in eodem loco similis soni repetitione: nempe Anaphora vel Epistrophe. Anaphora seu relatio, est

est quando sonus idem iteratur in principiis sen-
 tentiarum. Agrar. 2. Tamen ne vexari Remp. con-
 tēni majestātē populi Rom. deludi vosmetipsos
 diutius á Tribuno plebis patiemini? Agr. 1. Soli-
 citam mihi civitatem suspicione, suspensam me-
 tu, perturbatam vestris legibus, & concionibus,
 & seditionibus tradidistis. Catil. 1. Nihil'ne no-
 cturnum præsidium palatii, nihil urbis vigiliæ, ni-
 hil timor populi, nihil consensus bonorū civium,
 nihil hic munitissimus habēdi Senatus locus, ni-
 hil horū ora vultusq; moverunt? Virg. 4. Georg.

Te dulcis conjux, te solo in littore secum,

Te veniente die, te decedente canebat.

p Amer. Accusant ii, qui in fortunas hujus inva-
 ferunt: causam dicit is, cui nihil præter calamita-
 tem reliquerunt. Accusant ii, quibus occidi patrē
 Sexti Roscii bono fuit: causam dicit is, cui non
 modó luctum mors patris attulit, verum etiā ege-
 statem. Accusant ii, qui hunc ipsum summē jugu-
 lare cupierunt: causam dicit is, qui etiam ad hoc
 judicium cum præsidio venit, ne hic ibidem ante
 oculos vestros trucidaretur. Deniq; accusant ii,
 quos populus poscit: causam dicit is, qui unus
 relictus ex nefaria illorum cæde restat.

Epistrophe seu conversio, est numerus, quo si-
 milis sonus in clausulis iteratur. Hic autem rhy-
 thmus quidā oratorius persæpé resonat in mem-
 bris paribus, quæ idcirco jam olim *παρίστα καὶ ἰσοκω-
 λα* nominata sunt: addita sunt etiam *ἀντίθετα & ὁ-
 μοιοπῶνα*: quæ quanvis insint, nihil tamē ad orbem
 concinnitatis hujus (ut Cic. appellat) efficiunt:
 sed totum efficitur similiter desinentium *ἰπιστροφῇ*

& conversione: quæ ideo ὁμοιοτέλευτα dicuntur pro

- » Pompejo: ut ejus voluntatibus non modo cives
 » assenserint, socij obtemperarint, hostes obedie-
 » rint: sed etiam venti tēpestatesq; obsecundarint.

Hic tria prima membra ferē senaria sunt, postre-
 mum est longius. Neq; æqualitatis similitudo sic

- » exigenda est. Agr. 2. Ut vester honos ad mei tem-
 » poris diem petitus, nō ad alienæ petitionis occa-
 » sionem interceptus, nec diuturnis precibus effla-
 » gitatus, sed dignitate impetratus esse videatur.

Sed à Cicerone ipso positum tam concinni orbis

- » exemplum expēdamus: pro Mil. Est enim hæc ju-
 » dices, nō scripta, sed nata lex: quā non didicimus,
 » accepimus, legimus: verū ex ipsa natura arri-
 » puimus, hausimus, expressimus: ad quam nō do-
 » cti, sed facti: non instituti, sed imbuti sumus. Hic
 quater bini tanquam versus, æqualibus ferē in-
 terpirationibus interpuncti resonant, duo primi
 ternarii (non scripta, sed nata) duo sequētes plus-
 quam duodenarii: duo sequētes iterum ternarii:
 postremi quaternarii. Sed in propositis exemplis
 ionus tantūm servatur, nō etiam dictio: in sequē-

- » tibus autem dictio ipsa iteratur. Phil. 2. Doletis
 » tres exercitus populi Rō. esse interfectos? inter-
 » fecit Antonius. Desideratis clarissimos cives?
 » eos quoq; eripuit Antonius. Autoritas hujus
 » ordinis afflicta est? afflixit Antonius. Aliquando
 anaphora & epistrophe conjunguntur, & symplo-
 ce seu complexio dicitur. Martial. lib. 2.

Capto tuam (pudet heu) sed capto Maxime, coenam:

Tu captas alias: jam sumus ergo pares.

Manē salutatum venio: tu diceris isse

Ante salutatum: jam sumus ergo pares.

Sum comes ipse tuus, tumidiq; anteambulo regis:

Tu comes alterius: jam sumus ergo pares.

Agr. 1. Spē improbis ostendistis, timorē bonis in-
jecistis: fidē de foro, dignitatē de Republ. sustuli-
stis. **Agr. 2.** Quis legē tulit? Rullus. quis majorem
populi partē suffragiis privavit? Rullus. Quis co-
mitiis præsuit? idē Rullus. pro Mil. Quis eos po-
stulavit? Appius. quis produxit? Appius.

De Epanalepsi & Epanodo. CAP. XXI.

ERgo repetitiones hæ sunt in eodem loco: se-
quentes duæ sunt mixtæ loco, Epanalepsis &
Epanodos. Epanalepsis seu resumptio, est qua i-
dē sonus in principio & clausula repetitur. Verr.
4. Saluti enim eorum potius consulam, quā vo-
luntati. Philipp. 1. Illa erat vita, illa secunda fortu-
na, libertate esse parem cum cæteris, principem
dignitate. Aeneid. 1.

Multa super Priamo rogitans, super Hectorē multa.

Verr. 7. Multi & graves dolores inventi, parenti-
bus & propinquis multi. Martial.

Phosphore, redde diem: quid gaudia nostra moraris?

Cæsare venturo, Phosphore, redde diem.

Epanodos seu regressio, est qua sonus in prin-
cipio & medio, vel in medio & fine iteratur. Verr.
3. Habuit honorem ut proditori, non ut amico fi-
dem. pro Planc. Gratiam qui refert, habet: & qui
habet, in eo quod habet, refert. pro Cæcin. Quia
res indigna sit, ideo turpem existimationem se-
qui: quia turpis existimatio sequitur, ideo rem in-
dignam non vindicari. Eclog. 8.

— crudelis tu quoq; mater:

Crudelis mater magis, an puer improbus ille?

Improbus ille puer, crudelis tu quoq; mater.

- » Cic. Vestrum jam hîc factum deprehenditur P.
 » C. non meum: at pulcherrimum quidem factum:
 » verum (ut dixi) non meum, sed vestrum.

De Paronomasia & Polyptoto. CAP. XXII.

- F**iguræ dictionis in repetitione sonorû similiû
 sic habent: in repetitione sonorum leviter dis-
 similium duæ sequuntur, Paronomasia & Poly-
 proton. Paronomasia vel adnominatio, est cûm
 dictiones significationib. diversæ, syllaba tamen
 » aliqua similes, sono inter se cõsonant. Verr. 2. Nâ
 » ut apertus in corripendis pecuniis, sic in spe cor-
 » rûpendi judicii. p Amer. Tametsi nō modō igno-
 » scēdi ratio, sed etiā cognoscēdi cõsuetudo de me-
 » dio sublata est. Catil. 1. ut nō emissus ex urbe, sed
 » immissus in urbē esse videatur. Ibidē: Hanc Reip.
 » pestem paulisper reprimi, non in perpetuū com-
 » primi posse. Tale est illud Quintiliani: Emit mor-
 » te immortalitatē. item neminem posse alteri dare
 » matrimonium, nisi penes quem sit patrimonium.
 Martial. hinc joci materiam arripuit:

Litigat, & podagra Diodorus, Flacce, laborat:

Sed nil patrono porrigit, hæc chiragra est.

Inde etiam illud est Catonis, cui cûm quidam di-
 xisset, Eamus deambulatorum: & ille respondisset,
 Quid opus est de? Imō verō (ait Cato) quid opus
 est te? Polyptoton, est cûm ejusdem originis va-
 riis casibus voces inter se consonant. pro Cæl. I-
 plius aut veneni quæ ratio fingitur? ubi quæsitū
 est? quo pacto? cui? quo in loco traditū? Aen. 4.

Littora littoribus contraria, fluctibus undas

Imprecor,

Imprecor, arma armis.—

7. Verr. Certus locus, certa lex, certum tribunal, quo hoc reservetur. De respós. Homines te propter pecuniâ judicio liberarunt, hominib. injuria tui stupri dolori non fuit: homines tibi arma alii in me, alii póst in illū invictū civē dederunt: hominum beneficia prorsus concedo tibi. Aeneid. 5.

Hunc morem, hos cursus, atq; hæc certamina primus

Ascanius, longam muris cūm cingeret Albam,

Rettulit.—

Et apud Quintilianum, Non ut edam, vivo: sed ut vivam, edo.

Quid figura sententiæ, & quæ vis. CAP. XXIII.

Figura sententiæ, est figura, qua oratio ratione sententiæ aliquo animi motu affectæ figuratur. Virilem autem quandam dignitatem, præ superiorum molli & delicata venustate obtinet: ut illic color & sanguis orationis, hîc nervi torique esse videantur. Itaque (ait in Bruto Tullius) quia sententiarum ornamentis & conformationibus præstat Demosthenes, idcirco à doctis, oratorum est princeps judicatus. & rursus in Oratore idem: Sententiarum figuris (ait) quia frequentissimè Demosthenes utitur, sunt qui putent ejus eloquentiam maximè esse laudabilem. Et verò nullus ferè ab eo locus sine quadâ conformatione sententiæ educitur. Nec aliud quidquam est dicere, nisi omnes, aut certè plerasque aliqua specie illuminare sententias. Sic igitur Tullius elocutionis principatum huic postremo ornamentorum generi attribuit, publico de laudibus summi oratoris judicio. & certè nullis acrioribus in-

34 AUD. TALAEI RHETORICAE
 cendiis fulmina illa Demosthenis, quæ dicuntur,
 accendi potuerunt: nec ullis flectendorum animo-
 rum machinis elocutio violentior esse potest. Hic
 enim *γυνταία καὶ ψυχαιγωγία*, elocutionis summa est.
 Deniq; ut superior illa & troporum, & in verbis
 figurarum elocutio, ad docendum & delectandū,
 multum valeat: hæc etiam (quod in dicendo ca-
 put est) ad movendum & pervincendum, pluri-
 mum valebit: reprehensaq; ideo a nonnullis Ro-
 manorum oratorum Atticis in Cicerone: quem
 (quod ejus altior & ardentior esset oratio) furere
 & bacchari arbitrarētur. Sed usus artis & summa
 in civitatibus utilitas, eam calumniam refutavit.

De Exclamatione.

CAP. XXIII.

Figura sententiæ, est in *λογισμῷ* aut *διαλογισμῷ*: *λο-
γισμός* est, quando sine colloctione sententia
 figuratur. estq; Exclamatio & sui ipsius Revoca-
 tio, Apostrophe & Prosopopœia. Exclamatio, est
 figura in logismo, per adverbium exclamandi ex-
 pressum vel intellectum. magnum prorsus animi
 commovendi instrumentum, & quidē affectuum
 variorum: modō admirationis, pro Ligario: O cle-
 mentiam admirabilem, atque omni laude, prædi-
 catione, literis, monumentisq; decorandā! Mo-
 dō desperationis: pro Mil. O frustra mei suscepti
 labores! ô spes fallaces! ô cogitationes inanes
 meæ! Modō optationis: Ovid. Epist. i.

O utinam tunc cum Lacedæmona classe petebat,

Obrutus infans esset adulter aquis!

» Pro Pomp. Utinam, Quirites, virorum fortium at-
 » que innocentium tantam copiam haberemus, ut
 » hæc deliberatio vobis difficilis esset, quænam
 potissi-

potissimū tantis rebus ac tanto bello præficien-
 dum putaretis. Modō indignationis: in Pis. O sce-
 lus! ō pestis! ō labe! Modō irrisiōis, ut ibidem:
 O stultos Camillos, Curios, Fabricios, Calati-
 nos, Scipiones, Marcellos, Maximos! O amentē
 Paulum, rusticum Marium! Prō, adhibetur sæpe
 ad obtestationem, ut in Andr.

Prō Deūm atq; hominū fidē, quid est, si non hæc cōtumelia est?
 En, aliquando triste quid & miserabile prę se fert.
 Eclog. 1.

Impius hæc tam culta novalia miles habebit?

Barbarus has segetes? en quō discordia cives

Perduxit miseros: en queis conseruimus agros.

Heu & eheu, sunt commiserationis. i. Off. O do-
 mus antiqua, heu quā dispari domino domina-
 ris! Aeneid. 1.

—tu nunc Carthaginiæ altæ

Fundamenta locas, pulchramq; uxoriū urbem

Extruis: heu regni, rerumq; oblite tuarum! Eclog. 2.

Eheu quid volui misero mihi? floribus Austrum

Perditus, & liquidis immisi fontibus apros.

Quem fugis, ab demens? —

Aliquādo exclamatio, est imprecationis vel exe-
 crationis: in Heau.

ut te quidem Dii Deæq; omnes, quantum est, Syre,

Cum istoc invento, cumq; incepto perduint.

Aeneid. 2.

At tibi pro scelere, exclamat, pro talibus ausis,

Dii (si qua est cælo pietas, quæ talia curet)

Persolvant grates dignas. —

pro Dejotaro: Dii te perdant, fugitive: ita nō mo-
 dō nequam & improbus, sed fatuus & amens es.

Epiphonema quoque, species est exclamationis, quæ ad finem rei narratæ & explicatæ addi solet: ut cûm Virg. exposuit omnes causas, quib. Iuno Romanos persequeretur, tandē acclamat, Aen. i.

Tantæ molis erat Romanam condere gentem,

Licentia etiâ, quæ Græcis *παρρησία* dicitur, exclamatione quædam videtur: pro Syll. Adeste omnes animis, qui adestis corporibus: erigite mētes auresq; vestras, & me de invidiosis reb. (ut ille putat) dicentem attendite. Ego Consul, cûm exercitus perditorum civium clandestino scelere confatus, crudelissimum & luctuosissimum exitium comparasset, cûm ad occasum interitumq; Reip. Catilina in castris: in his autē templis atq; tectis, dux Lentulus esset cōstitutus: meis cōsiliis, meis laborib⁹, mei capitis periculis, sine tumultu, sine delectu, sine armis, sine exercitu, quinq; hominibus comprehensis atq; confossis, incensione urbem, internecione cives, vastitate Italiam, interitu Rempub. liberavi. Ego vitam omniū civium, statum orbis terræ, urbem deniq; hanc, sedem omnium nostrū, arcem regum ac nationū exterrarum, lumen gentiū, domicilium imperii, quinq; hominum perditorū atq; amentīū pœna redemi. An me existimasti hæc injuratum in iudicio non esse dicturum, quæ iuratus in maxima concione dixissem? Sed Quintilianus hīc nullā figuram putat, nisi quatenus sub hac libertate, quædā lateat adulatio. pro Lig. Vide quā nō reformidē, vide quanta lux liberalitatis & sapiētiae tuæ mihi apud te dicēti oboriatur. Quantum potero, voce contendam, ut hoc populus Romanus exaudiat.

Suscepto

Suscepto bello, Cæsar, gesto etiam ex magna parte, nulla vi coactus, iudicio meo ac voluntate ad ea arma profectus sum, quæ erant sumpta contra te. Apud quem igitur hoc dico? nempe apud eum, qui cum hoc sciret, tamen me antequam vidit, Reipub. reddidit. In hac licentia (ait Quintilianus) orator non solum ad utilitatem Ligarii respexit, sed magis laudare victoris clementiam non potuit. Quamobrem exclamatio una magnas prorsus vires habet.

De Epanorthosi & apostrophe CAP. XXV.

REvocatio sui ipsius est, quando revocatur quidpiam: & est ardoris in exclamatione proximi veluti refrigeratio & moderatio: estque *ἐπανόρθωσις* aut *ἀποσιώπησις*.

Επανόρθωσις correctio est, quando antecedens aliquid revocatur. Epist. i. Erat hoc mihi dolendum: sed multo magis illud, quod in inimicum meum: meum autem? imò verò legum, iudiciorum, otii, patriæ, bonorum omnium sic amplexabantur, sic in manibus habebant, sic fovebant, sic me præsentem osculabantur. Terent. Heaut.

—Filiū unicū adolescentulū

Habeo, ab quid dixi habere me? imò habui Chreme,

Nunc habeam necne, incertum est. —

Hic igitur præteritum aliquid & dictum revocatur. Pro Ligario: Sed nimis urgeo, commoveri videtur adolescens. pro Cæl. Sed quid ego ita gravem personam induxi? pro Mil. Sed finis sit: non enim præ lacrymis loqui possum: & hic se lacrymis defendi vetat. Hic cursus orationis antecedens revocatur, & quasi pœnitentia facti significatur.

catur. Ad Frat. Sed nescio quo pacto ad præcipiē-
 di rationem delapsa est oratio mea, cū id mihi
 propositum initio non fuisset.

Ἀποσιώωσις reticentia est, qua sententiæ inchoa-
 tæ cursus ita revocatur, ut inde pars ejus aliqua
 deinceps non dicta intelligatur. Pro Milone: An
 ille hujus legis, quam Clodius à se inventam glo-
 riatus est, mentionem facere ausus esset viuo Mi-
 lone, ne dicam Cōsule? de nostrū enim omniū:
 non audeo totum dicere. *Æneid. l.*

Iam cælum terramq; meo sine numine venti

Miscere, & tantas audetis tollere moles?

Quos ego? sed motos præstat componere fluctus.

Logismus exclamationis & revocationis ita est:
 sequitur qui est in Apostrophe aut Prosopopœia.

De Apostrophe. CAP. XXVI.

A Postrophe averfio est, quando oratio ad alie-
 nam personam convertitur, quā instituta
 oratio requirit. Figura logismi non multū ce-
 dens elationis genere exclamationi, & persæpé
 cū ea conjungitur: Sed apostrophe ex conditio-
 ne personarum varié distingui potest: aliās enim
 ad humanam personā fit averfio, ut cū illud Ci-
 ceronis directē dictū sit pro Muræna: Negat fui-
 se rectum Cato, me Consulē, & legis ambitus la-
 torem, & tam severē gesto consulatu causam L.
 Murænæ attingere: cujus reprehensio me vehe-
 menter movet, non solum ut vobis (judices) qui-
 bus maximē debeo, verum etiā ut ipsi Catoni, gra-
 vissimo atq; integerrimo viro rationem mei facti
 probem. A quo tandē M. Cato, est equius Consu-
 lē defendi, quā à Consule? Quis mihi in Repub.
 potest

potest aut debet esse conjūctior, quā is, cui Res-
pub. à me una traditur sustinēda, magnis meis la-
boribus & periculis sustentata? Eodē modo cū
Anchises narrat Aeneæ, quæ futura sit posteritas
nepotum, Aeneid. 6.

Eruet ille Argos Agamemnoniasq; Mycenas,
Ipsumq; Aeacidem, genus armipotentis Achilli:
ultus avos Trojæ, templa & temerata Minervæ.
Quis te, Magne Cato, tacitum, aut te Cossæ, relinquat?
Quis Gracchi genus, aut geminos duo fulmina belli
Scipiadas, cladem Libyæ? parvoq; potentem,
Fabritium? vel te sulco Serrane, ferentem?
Quo fessum rapitis Fabij? tu maximus ille es
unus, qui nobis cunctando restitues rem.

Hic apostrophe est ad Catonem, Cossam, Serranum, Fabium. Alias ab hominibus ad deos fit aversio: ut à Catilina, ad Iovem: Hisce omnibus
Catilina, cum summa Reipub. salute, & cum tua
peste ac pernicie, cumque eorum exitio, qui se
tecum omni scelere parricidioq; junxerunt, pro-
ficiscere ad impium bellum ac nefarium. Tum
tu Iuppiter, qui iisdem, quibus hæc urbs, auspi-
ciis à Romulo es constitutus, quem Statorem hu-
jus urbis atque imperii verè nominamus, hunc
& hujus socios à tuis aris cæterisque templis, à
tectis urbis ac mœnibus, à vita fortunisque civi-
um omnium arcebis, & omnes inimicos bono-
rum, & hostes patriæ, latrones Italiæ, scelerū fœ-
dere inter se, ac nefaria societate conjunctos, eter-
nis suppliciis vivos mortuosque mactabis. In a-
postrophe invocatio insignis est apud poetas.

Sic Aeneid. I. cū poeta proposuisset summam

40 AUD. TALAEI RHETORICAE
thesin totius Aeneidos, tū sic avertitur ad musā.

Musa mihi causas memora, quo numine læso,
Quidve dolens regina Deūm, tot volvere casus,
Insignem pietate virum tot adire labores
Impulerit: tantæ ne animis cœlestibus iræ?

Ovid. Metamorph. I.

—Dij cœptis (nam vos mutastis & illas)
Aspirate meis, primāq; ab origine mundi,
Ad mea perpetuum deducite tempora carmen.

Aliās ad rem mutam & inanimatā, velut ad perso-
nam, trāsfertur oratio. pro Mil. Regiones meher-
cule ipsæ, aræque, cū illam belluam cadere vi-
derunt, commovisse se videntur, & jus in illo suū
retinuisse. Vos enim Albani tumuli atque luci,
vos (inquam) imploro atque obtestor, vosque Al-
banorum obrutæ aræ, sacrorum populi Romani
sociæ atque æquales, quas ille præceps amentia
cæsis prostratisque sanctissimis lucis substructi-
onum insanis molibus oppresserat. Hæc figura
raró quidem, sed tamen aliquando protinus in
procæmio adhibetur. Catil. I. Quousque tandem
Catilina, abutere patientia nostra? quandiu nos
etiam furor iste tuus eludet? quem ad finem sese
effrenata jactabit audacia? Hic veró in senatu res
agitur, ideoque directus sermo ad Patres, unde
aversio intelligitur.

De Prosopopœia.

CAP. XXVII.

Π *Προσωποποιία*, fictio personæ, qua velut alienam
personā oratione nostra loquētem fingimus.
Hic veró ornamentum elocutionis singulare est,
magnæq; in primis audaciæ: ideoq; magno con-
silio judicioq; regendum, ut consentanea perso-
nis

nis oratio tribuatur. Poëticum sané ornamentū,
 & quo uno poetarū laudes præcipuè dijudicātur.
 In pictoribus Polygnotus præstantiores, Pauson
 deteriores, Dionysius similes rerū imagines fa-
 ciebat. Sic in poetis Homerus meliores, Hege-
 mon peiores, Cleophō pares personas exprime-
 bat: quinetiā Euripides, quales esset: Sophocles,
 quales esse deberent: ut Homerus & Sophocles,
 tota poeticæ imitationis laude meritō principes
 habeātur. Itaq; si usquā, certē in hac confirmatio-
 ne ratio decori diligenter habenda est: qua de re
 prudenter monemur ab Horatio in Arte:

Intererit muliūm Davūsne loquatur, herūsne:

Maturūsne senex, an adhuc florente juventa

Fervidus, an matrona potens, an sedula nutrix:

Mercatorne vagus, cultiorne virentis agellis:

Colchus an Assyrius, Thebis nutritus an Argis.

Prosopopœia est imperfecta vel perfecta. Proso-
 popœia imperfecta est, cū sermo alienæ personæ
 leviter & obliquè repræsentatur. Cæf. I. Com. de
 legatis Helvetiorū: Qui dicerēt sibi in animo esse, «
 sine ullo maleficio iter per provinciā facere: pro- «
 pterea quod iter nullū haberent aliud: rogare, ut «
 ejus volūtate id sibi facere liceat. Paulō est etiam «
 apertior pro lege Manil. Hi vos (quoniam liberè «
 loqui nō licet) tacitè rogant, ut se quoq; , sicuti cæ- «
 terarū provinciarum socios, dignos existimetis, «
 quorum salutem tali viro commendetis.

Prosopopœia perfecta est, cū tota fictio per-
 sonæ, oratione nostra repræsentatur, quo in gene-
 re & accessus ad prosopopœiam, & recessus de-
 corus in primis esse debet. Sic pro Cæl. excitatur

Appius

Appius Cæcus ad objurgandum Clodiæ libidinem. Existat igitur (ait Orator) ex hac familia aliquis, ac potissimum cæcus ille: minimum enim dolorem capiet qui istam non videbit: qui profecto si extiterit, sic aget & sic loquetur. Hic apparatus est ad speciem quandam prolusionis: deinde vox & oratio Appii fingitur: Mulier, quid tibi cum Cælio? quid cum homine adolescentulo? quid cum alieno? cur aut tam familiaris huic fuisti, ut aurum commodares: aut tam inimica, ut venenum timeres? Non patrem tuum videras: non patruum, non avum, proavum, atavum audieras consules fuisse? non denique modo te Q. Metelli matrimonium tenuisse sciebas, clarissimi & fortissimi viri, patriæque amantissimi, qui simul ac pedem limine extulerat, omnes propè cives virtute, gloria, dignitate superabat? cui cum ex amplissimo genere in familiam clarissimam nupisses, cur tibi Cælius tam conjunctus fuit? cognatus? affinis viri tui familiaris? nihil horum. Quid igitur fuit, nisi quædam temeritas, ac libido? nonne te, si nostræ imagines viriles non commovebant, ne progenies quidem mea & illa Claudia æmulam domesticæ laudis in gloria muliebri esse admonebat? Non virgo illa Vestalis Claudia, quæ patrem complexa triumphantem, ab inimico Tribuno plebis de curru detrahi passa non est? Cur te fraterna vitia potius, quàm bona paterna, & avita, & usque à nobis cum viris, tum etiam in foeminis repetita moverunt? Ideo ne ego pacem Pyrrhi diremi, ut tu amorum turpissimorum quotidie foedera ferires? Ideo aquam adduxi, ut ea tu incestè uterere?

rere? Ideo viam munivi, ut eā tu alienis viris co-
mitata celebrares? Hæc profopopœia est Appii
Claudii: ad quam deponendā brevis revocatio
ad extremum ponitur his verbis: Sed quid ego
(iudices) ita gravem personam induxi? ut & ve-
rear, ne se idem Appius repentē convertat, & Cē-
lium incipiat accusare illa sua gravitate censoria.
Sic Aeneæ profopopœiā Virgilius Aeneid. 1. com-
posuit, cūm Aeneas sociis cibum vinumque

Dividit, & dictis mœrentia pectora mulcet:

O socij (neq; enim ignari sumus antē malorum)

O passi graviora, dabit Deus his quoq; finem.

Vos & Scyllæam rabiem, penitusq; sonantes

Accestitis scopulos: vos & Cyclopea saxa

Expertis: revocate animos, mœstumq; timorem

Mittite: forsā & hæc olim meminisse juvabit.

Per varios casus, per tot discrimina rerum

Tendimus in Latium, sedes ubi fata quietas

Ostendunt: illic fas regna resurgere Trojæ:

Durate, & vosmet rebus servate secundis.

Tandem persona deponitur.

Talia voce refert, curisq; ingentibus æger,

Spem vultu simulat, premit altum corde dolorem.

Hic poeta Aeneam nō humeris, sed verbis ita su-
stinuit, ut Aeneas ipse Aeneam verius exprimere
non potuerit. Eadem figura, licet mutis & inani-
matis rebus sermonem dare: cujusmodi illa sunt
in Catilinam majorum laterum, cūm patriam lo-
quentem orator inducit: Si te (ait) parentes ti-
merent atque odissent tui, neque illos ulla ratio-
ne placare posses, ut opinor, ab eorum oculis
aliquō concederes: nunc te patria, quæ com-
munis

„ munis est omnium nostrum parens, odit ac me-
 „ tuit, & jamdiu de te nihil judicat, nisi de parrici-
 „ dio suo cogitare: hujus tu neque auctoritatem
 „ verebere, neque judicium sequere, neq; vim per-
 „ timesces? Quæ tecum Catilina, sic agit, & quo-
 „ dammodo tacita loquitur: Nullum jam tot an-
 „ nos facinus extitit, nisi per te: nullum flagitium
 „ sine te: tibi uni multorum civium necesse, tibi vexa-
 „ tio, direptioque sociorum impunita fuit ac libe-
 „ ra: tu non solum ad negligendas leges & questio-
 „ nes, verumetiam ad evertendas perfringendasq;
 „ valuisti. Superiora illa quanquam ferenda non
 „ fuerunt, tamen ut potui, tuli: nunc verò me totam
 „ esse in metu propter te unum: quicquid increpue-
 „ rit, Catilinam timeri: nullum videri contra me con-
 „ silium iniri posse, quod à tuo scelere abhorreat,
 „ non est ferendum. Quamobrem discede, atque
 „ hunc mihi timorem eripe: si est verus, ne oppri-
 „ mar: sin autem falsus, ut tandem aliquando time-
 „ re desinam. Hæc si tecum, ut dixi, patria loquatur,
 „ nonne impetrare debeat, etiam si vim adhibere
 „ non possit? Hic vides quam decorè & suscepta,
 „ & deposita sit persona. Et paulo post talis in ea-
 „ dem oratione, prosopopœia Reipublicæ. Ete-
 „ nim si mecum patria (quæ mihi vita mea multo
 „ est charior) si cuncta Italia, si omnis Respublica
 „ loquatur: M. Tulli quid agis? &c. Tandem per-
 „ sona ita deponitur: His ergo sanctissimis Reipu-
 „ blicæ vocibus, & eorum hominum, qui idem sen-
 „ tiunt, mentibus pauca respondebo. Sed satis de
 „ prosopopœiæ schemate, quo tanquam aliquo in
 „ scenis pegmate, quæ vis non solum hominum, sed

etiam deorum persona à poetis effingitur. Quapropter isto poetico spiritu orator velut afflatus, in primis admirabilis est.

De addubitatione & cōmunicatione. CAP. XXVIII.

Λογισμὸς sententiarū adhuc fuit, sequitur διαλόγισμος, qui est in interrogatione & responsione. Interrogatio deliberatione & occupatione figuratur. Deliberatio est, cū varias tanquā consultationis rationes subinde interrogamus, quo in genere suspensis diutius audientium animis aliquādo inexpectatum quippiam majus aut minus expectatione statuit. Deliberatio est in addubitatione aut cōmunicatione.

Addubitatio seu ἀπορία, est deliberatio nobiscū, pro Cluent. Equidem quod ad me attinet, quō me vertam, nescio: negem fuisse aliam infamiam corrupti judicii? negem illam rem agitātā in concionibus, jactātā in judiciis: cōmemoratam in senatu? evellam ex animis hominum tantam opinionem, tam penitus insitam, tam vetustam? Nō est nostri ingenii: vestri auxilii est (judices) hujus innocentiae, sic in hac calamitosa fama, quasi in aliqua perniciosissima flamma, atque in communi incendio subvenire. Aeneid. 4.

En quid agam? rursus ne procos irrisa priores
Experiar? Nomadumq; petā connubia supplex:
Quos ego sum toties jam dedignata maritos?
Iliacas igitur classes, atq; ultima Teucrūm
Iussa sequar? —

Tandem responsio addubitationis sequitur:

Quin morere, ut merita es, ferroq; averte dolorem.

Phil. 2. Quid putem? contemptūne me? non vi-

„ deo, nec in vita, nec in gratia, nec in rebus gestis,
 „ nec in hac mea mediocritate ingenii, quid despi-
 „ cere possit Antonius. An in senatu facillimè de-
 „ trahi posse credidit? Atqui ordo clarissimis civi-
 „ bus benè gestæ Reipub. testimoniū multis, mihi
 „ uni, conservatę dedit? An decertare mecū voluit
 „ contentione dicendi? hoc quidem beneficiū est.
 „ quid enim plenius, quid uberius, quā mihi &
 „ pro me, & contra Antonium dicere? Illud profe-
 „ ctō est: non existimavit sui similibus probari pos-
 „ se, se esse hostem patriæ, nisi mihi esset inimicus.

Communicatio vel *ἀναισθησις*, est deliberatio
 „ cum aliis, pro Quint. Ego pro te nunc hoc consu-
 „ lo, post tēpus in aliqua re, quod tu in tua re, cū
 „ tempus erat, consulere oblitus es. Quæro abs te
 „ C. Aquili, L. Luculle, P. Quintili, M. Marcelle, Va-
 „ dimonium mihi non obiit quidam socius & affi-
 „ nis meus, quī cū mihi necessitudo vetus, contro-
 „ versia de re pecuniaria recens intercedit: postu-
 „ lōne ā Prætore, ut ejus bona mihi possidere lice-
 „ at? jam cū Romæ domus ejus, uxor, liberi sint,
 „ domū potius denuntiem? quid est quod hac tan-
 „ dem de re vobis possit videri? Profectō si rectē
 „ vestrā bonitatē atq; prudentiā cognovi, nō mul-
 „ tū me fallit, si consulamini, quid sitis respōsuri:
 „ primū expectare, deinde si latitare ac diutius lu-
 „ dificare videatur, amicos cōvenire, quærerere quis
 „ procurator sit, domū denūtiare: dici vix potest,
 „ quā multa sint, quæ respondeatis antē fieri o-
 „ portere, quā ad hanc rationem extremā neces-
 „ sariam devenire. Communicationi affinis est su-
 „ stentatio (quæ Ciceroni dicitur) cū diutius su-
 „ spenditur

spenditur animus auditoris, & tandē supra opi-
nionē & expectationē aliquid affertur, ut de im-
pudente judiciorū nundinatione. Ver. 7. In Tri-
calino (quē locum fugitivi jam antē tenuerunt)
Leonidæ ejusdē Siculi familia in suspicionē vo-
cata est conjurationis: res delata est ad istum: sta-
tim (ut par fuit) jussu ejus, homines qui nomina
ti erant, comprehensi sunt, adductique Lilybēū:
domino denuntiatur, ut adesset: causa dicta
damnati sunt. Quid deinde? quid censetis? fur-
tum fortasse aut prædam expectatis aliquam. no-
lite usquequaque eadem quærere, in metu belli,
furandi quis locus potest esse? etiam si qua fuit
in hac re furandi occasio, prætermissa est. Tum
potuit à Leonida nummorum aliquid auferre,
quum denuntiavit ut adesset: fuit nundinatio a-
liqua, & isti non nova, ne causam diceret: etiam
alter locus ut absolveretur, damnatis quidem
servis, quæ prædandi potest esse ratio? produ-
ci ad supplicium necesse est: testes enim sunt qui
in consilio fuerunt: testes publicæ tabulæ: te-
stis splendidissima civitas Lilybetana: testis ho-
nestissimus maximusque conventus civium Ro-
manorum, nihil potest, producendi sunt: itaque
producuntur, & ad palum alligantur. Etiam-
num mihi expectare videmini, iudices, quid de-
inde factum sit: quod iste nihil unquam fecit si-
ne aliquo quæstu, atque præda. Quid in ejusmo-
di re fieri potuit? quod commodum est? Expe-
ctate facinus quàm vultis improbum: vincam ta-
men expectationem omnium: Nomine sceleris
conjurationisque damnati, ad supplicium tradi-

ti, ad palum alligati, repentinè multis millibus ho-
minum inspectantibus, soluti sunt, & Leonidæ il-
li domino redditæ.

De occupatione. CAP. XXIX.

ATque ejusmodi est dialogismus deliberatio-
nis, dialogismus occupationis sequitur, cum
alieni consilii interrogationem occupamus, eiq;
responsionem subjicimus. Ideoque dialogismus
hic à priori parte, occupatio à posteriore, subje-
ctio dicitur: Græcè *πρόληψις* appellatur. Occupa-
tio ferè prosopopœiam conjunctam habet: ideo
que aliàs obliqua, aliàs perfecta est. Pro Amer.
Credo ego vos (judices) mirari quid sit cum tot
summi oratores hominesq; nobilissimi sedeant,
ego potissimum surrexerim, &c. Tandem respõ-
sio subjungitur: Quæ me igitur res præter cæte-
ros, impulit, ut causam Sexti Roscii reciperem?
quia si quis istorum dixisset, quos videtis adesse,
&c. multò plura dixisse, quàm dixisset, putaretur,
&c. Ego si omnia liberè dixero, nequaquam ta-
men similiter oratio mea exire atque in vulgus
emanare poterit. Sic Verr. I. Si quis vestrum, ju-
dices, aut eorum qui adsunt, fortè miratur, &c.
Sic pro Cæl. Si quis (judices) fortè nunc adsit, i-
gnarus legum, judiciorum, cõsuetudinis nostræ:
miretur profectò. Est prolepsis hæc procœmiis
valde accommodata.

Occupatio plena est, quæ plenam prosopo-
pœiam habet. pro Cæl. Dicet aliquis, Hæc igitur
est tua disciplina? sic tu instituis adolescētes? ob
hanc causam tibi hunc puerum parens commen-
davit & tradidit, ut in amore & voluptatib. ado-
lescentiam

lescentiam suam collocaret? & hanc tu vitā & stu-
 dia defenderes? Ego si quis (judices) hoc robore
 animi, atque hac indole virtutis ac continentiae
 fuit, ut respueret omnes voluptates, omnemque
 vitae suae cursum in labore corporis, atque in ani-
 mi contentione conficeret, quē non quies, non
 æqualium studia, non ludi, nō convivia delecta-
 rent: nihil in vita expetendum putaret, nisi quod
 esset cum laude & cū dignitate conjunctū: hunc
 mea sententia divinis quibusdam bonis instru-
 ctū atque ornatum puto. Ex hoc genere illos fuis-
 se arbitror Camillos, Fabritios, Curios, omnesque
 eos qui hæc ex minimis tanta fecerunt. Occupa-
 mus aliquādo isto genere cogitationē nostram,
 & objicimus adversario, ipsumque respondentem
 contrā fingimus. Pro Quint. De re pecuniaria cu-
 pio contendere: non licet. At ea controversia est.
 nihil ad me attinet. Causam capitis dicas, oportet.
 Accusa ubi ita necesse est. Nō (inquit) nisi tu
 antē novo modo, priore loco dixeris. Dicendum
 necessariō est. præstituendæ horæ ad arbitrium
 nostrum. judex ipse arcessetur: quid tum? tu ali-
 quem patronum invenies, hominem antiqui offi-
 cii, qui splendorem nostrum & gratiam negligat?

De permissione & concessione. CAP. XXX.

ERgo hæ sunt interrogationis figure, in delibe-
 ratione & occupatione. Responso permissio-
 ne & concessione figuratur. Permissio est, cū
 facti cujuspiā licentia cōdonatur. Agr. 2. Si quid
 est, quod indagaris, inveneris, ex tenebris erue-
 ris, quanquam iniquum est, tamen consume sanē
 quoniam commodum est, quoniam tu quidem

50 AUD. TALÆI RHETORICÆ
attulisti. Aliquando ironia permiscetur. Ænei. 4.

—nunc & Iove missus ab alto,
Interpres divūm fert horrida jussa per auras.
Scilicet is superis labor est, ea cura quietos
Sollicitat: neq; te teneo, neq; dicta refello.
I, sequere Italiam ventis: pete regna per undas.

Ironia in sequenti exemplo apertior est. pro
Flacco: Litemus igitur Lentulo, parentemus Ce-
thego, revocemus ejectos: nimis pietatis & sum-
mi amoris in patriam vicissim nos pœnas (si ita
diis placet) sufferamus.

Concessio est, cum dictum aliquod aut argu-
mentū condonatur. Verr. 7. Sit sacrilegus, sit fur,
sit flagitiorum omnium vitiorumq; princeps: at
est bonus imperator. Æneid. 10.

Italiam petit fati authoribus, esto.

Æneid. 7.

Flectere si nequeo superos, Acheronta movebo.

Non dabitur regnis (esto) prohibere Latinis.

At trahere, atq; moras tantis licet addere rebus.

Delectat hoc ornamentū in oratione præcipue,
cum id concedimus, quod ei, cui conceditur, no-
cet: ut sæpe fit in contentionibus & controver-
siis. Pro Lig. Habes igitur Tubero (quod est ac-
cusatori maximè optandum) cōfitemem reum:
sed tamen hoc ita confitemem, se in ea parte fuisse
se qua te Tubero, qua virū omni laude dignum
patrem tuum. Itaque prius de vestro delicto con-
fiteamini, necesse est, quàm Ligarii ullam culpā
reprehendatis.

Atquæ hæc de ornamentis elocutionis: quæ
quò plura concurrerint, eò plenior ornatum

oratio-

orationis efficiant, necesse est: ut in illo exemplo
 Ligarianæ defensionis: Certè contra ipsum Cæ-
 sarem est congressus armatus. Quid enim Tube-
 ro, tuus ille districtus in acie Pharsalica gladius
 agebat? cujus latus ille mucro petebat? quis sen-
 sus erat armorum tuorum? quæ tua mens? oculi?
 manus? ardor animi? quid cupiebas? quid opta-
 bas? Hic metonymiæ variæ sunt: gladius, armo-
 rum, pro subjecto homine: sed metaphoriæ sunt
 illustriores, ardor: in primisq; illæ sensum & actû
 tribuentes rebus inanimatis, gladio, mucroni, ar-
 mis; agebat, petebat, sensus: tum synecdoche, mu-
 cro pro gladio, latus pro toto homine: tû in ver-
 bis, agebat, petebat, cupiebas, optabas, sunt epi-
 strophæ soni: tametsi in clausula illa (mucro pe-
 tebat) numerus est poëticus: denique in senten-
 tia tota, est apostrophe vehementis & instantis
 interrogationis. quibus omnibus troporum figu-
 rarumque generibus sic usus orator esse dicitur,
 ut Cæsari, quamvis & iudici, & adversario, tamē
 velut incantato & stupefacto, color variè muta-
 tus sit, & libelli quidam ē manibus exciderint. Il-

la videlicet Platonis *ῥοιζέειν* fuit, illaque fle-
 xanima, dominaque summi impe-
 ratoris oratio.

Audomari Talæi Rhe

T O R I C A E

LIBER SECUNDUS,

De Pronuntiatione.

De præstantia pronuntiationis. CAP. I.

Locutionis (quæ prima pars facta est artis Rhetoricæ) præcepta in tropis & figuris exposita sunt: veniamus ad pronuntiationem, partem alteram institutæ artis & doctrinæ.

Pronuntiatio, est ornata cogitationis enuntiatio. Hanc partem Rhetoricæ artis Aristoteles primus animadvertisse videri voluit, quàm verè, sequentia demonstrabunt, viresque maximas habere docuit exemplo histrionũ, quib. agentibus, poemata longè gratiora sint, quàm si poetæ ipsi pronuntiarèt. Tullius verò oratorio tertio, cùm de elocutionis ornamentis dixisset, Sed hæc ipsa
” (ait) omnia perinde sunt, ut aguntur: actio in di-
” cendo una dominatur: sine hac summus orator es-
” se in numero nullo potest: mediocris hac instru-
” ctus, summos sæpe superavit. Huic primas dedis-
” se Demosthenes dicitur, cùm rogaretur, quid in
” dicendo esset primũ: huic secundas: huic ter-
” tias. Quo mihi melius etiam illud ab Aeschine di-
ctum videri solet, qui cùm propter ignominiam
judicii cessisset Athenis, & se Rhodũ contulisset,
rogatus à Rhodiis, legisse fertur orationem illã
egregiam, quam in Ctesiphontem contra Demo-
sthenem

sthenem dixerat: qua perlecta, petatum est ab eo postridie, ut legeret illā etiam, quæ contrā à Demosthene pro Ctesiphonte ædita. Quā cū sua- uissima & maxima voce legisset admiratibus omnibus, Quātó (inquit) magis admiraremini, si audissetis ipsum. Ex quo satis significavit, quātum esset in actione, qui orationem eandē aliam esse putaret, actore mutato. Et certē infantes, actionis dignitate, eloquentiæ sæpe fructum tulerunt: & disertī, deformitate agēdi, multi infantes putati sunt: cujus rei magnū argumentū Hortensius est, qui diu primū princeps oratorū, postea æqualis Ciceroni, perpetuó autem secūdus fuit: attamen scripta tam longē abfuerunt ab illa vivæ eloquentiæ fama, ut appareret, aliquid placuisse eo dicente, quod postea legentes nō invenerint. Quamobrem in hanc in primis Rhetoricæ partē omnia illa Platonis Aristotelisq̃ue probra iustissimē conferentur: omnesq̃ue *ὀψοποιίας, κομμίσεως, κολακίας, γοητείας, ψυχαγωγίας* insidiæ, in hac una parte reperientur. Artis tamen hujus tantæ magistri nobis desunt, Phonascus, Scenicus histrio, Laniſta, Palæstricus, Demosthenes & Cicero, id est, verus orator, cujus exemplo eloquentiæ discipulus exerceatur. Itaq; tantó maiore industria hic opus est, quia magistri illi vivi nusquam sunt, tantūq̃ue picti in libris vix apparent.

De moderatione vocis. CAP. II.

P Artes pronunciationis duæ sunt, Vox, unde pronūciatio: & Gestus, unde actio dicitur. Atque earum partium altera ad aures, altera ad oculos attinet, per quos duos sensus, ad animum o-

mnis ferè cognitio pervenit. Sed de voce priùs:
cujus bonitas optanda quidē nobis est primū:
deinde quæcunq; ea fuerit, tuēda & exercenda:
sic ut omnia quæ proferentur sono vocis, rebus
quæ dicūtur, accōmodato proferantur. Vocis au-
tem unum est generale præceptū, ne sit gravissi-
ma, nève acutissima: Nā submisso illo murmure
debilitatur omnis intentio: contrā aut dicere o-
mnia clamosē, insanū est: Itaq; in intermediis in-
terimū summūq; spatiis est consistendum.

- ” Atq; ad vocem obtinēdam (ait Tullius) nihil est
” utilius, quā crebra mutatio: nihil perniciosius,
” quā effusa sine intermissione cōtentio. Quid?
ad aures nostras, & actionis suavitatem, quid est
vicissitudine & varietate & continuatione apti-
us? Itaq; ad hāc vocis moderationem, Gracchus
tantam scientiam & diligentiam adhibuit, ut ser-
vum Erycinum literatum hominem & peritum,
post se occulto loco haberet, qui concionāti in-
flaret eburneola fistula sonū, quo illum aut remis-
sum excitaret, aut à contentione revocaret. In o-
mni quippe voce est quiddam medium: sed suū
cuiq; voci: hinc gradatim ascendere vocem, utile
& suave est: nā à principio clamare, agreste quid-
dam est: & illud idem ad firmandum vocē saluta-
re: deinde est quiddam contentionis extremum,
quod tamen inferius est, quā acutissimus cla-
mor: quō te fistula progredi non sinet: & tamē ab
ipsa cōtentione revocabit. Est item contrā quid-
dam in remissione grauissimum, quoq; tanquā
sonorum gradibus descenditur. Hæc varietas, &
hic per omnes sonos vocis cursus, & se tuebitur,

& actioni afferet suavitatem: sed fistulator domi relinquendus, sensus hujus consuetudinis ad usum deferendus. Ista est æquabilitas, cui contrariam *μωρολογία* Quintilianus cum Cicerone valde item fugiendam censet. Sed enim vocalis hujus varietatis moderatrix esse debet animi cogitatio: Hæc enim summa causa est pronunciationis, ut vox sit animi interpret & nuntia. Sunt enim voces, ut nervi in fidibus: atque ita sonant, ut à motu animi sunt pulsæ.

De voce in singulis verbis. CAP. III.

Ratio igitur vocis erit in singulis verbis, vel in tota sententia. De verborum autem singulorum pronuntiatione ita Quintilianus præcipit: Proponamus nobis (ait) illud Ciceronis in oratione nobilissima p Milone principium: nōne ad singulas penē distinctiones, quāvis in eadem facie, tamen quasi vultus mutandus est? Et si vereor (judices) ne turpe sit pro fortissimo viro dicere incipientē timere. Etiam si est toto pposito contractū atq; summissum, quia & exordiū est, & sollicitū exordiū: tamē fuerit, necesse est, aliquid plenius & erectius, dū dicit, Pro fortissimo viro: quā cūm, etsi vereor: &, Turpe sit: &, Timere. Iā secūda respiratio increseat, oportet, & naturali quodā conatu, quō minūs pavidē dicimus, quæ sequuntur, & quo magnitudo animi Milonis ostēditur: Minimeq; deceat, cūm Titus Annius ipse magis de Reip. salute, q̃ de sua pturbetur. Deinde quasi objurgatio sui est, Me ad ei⁹ causā, parē animi magnitudinē afferre nō posse. Tū invidiosiora, Tamē hæc novi judicii nova forma terret oculos.

oculos. Illa verô jam pené apertis (ut ajunt) tibiis: Qui quocunq; inciderint, veterem cōsuetudinem fori, & pristinum morem judiciorum requirunt. Nā sequens, latum etiam atq; fufum est: Non enim corona, cōfessus vester cinctus est, ut solebat. Quod notavi, ut appareret, nō solûm in membris caussæ, sed etiam in articulis esse aliquā pronuntiandi varietatem: sine qua nihil neque majus, neq; minus est. Hæc Quintilianus de pronuntiatione singularum vocum: in qua troporû genera, si qua sunt actiuosa, reluceant, necesse est: Non enim aliter Ironia, neque Metaphora, illustrior & animosior intelligeretur.

De cantico vocis.

CAP. IIIL.

S Equitur pronūtiatio totius sententiæ, in qua figuræ omnis generis affectusq; comprehenduntur. Figuræ autem verborum cū totæ sint in numerosis dimētionibus aut repetitionibus, continent illum sine dubio cantum, de quo Tullius & Fabius. Est (ait in Oratore Tullius) in dicendo etiam quidam cantus obscurior, nō hic è Phrygia & Caria Rhetorum epilogus, pené canticum: sed ille, quem significat Demosthenes & Æschines, cū alter alteri objiciat vocis flexiones. Dicit plura etiam Demosthenes, illumque sæpe dicit voce dulci & clara fuisse. Hæc Tullius. Sequentia Fabius, cū de quodam cātico dixisset: Tales sunt (ait) illæ inclinationes vocis, quas invicem Demosthenes atque Æschines exhibent: non ideo improbandæ: cū enim uterq; alteri objiciat, palām est utrumque fecisse. Nam neque ille per Marathonis, & Platearum, & Salaminis

minis propugnatores recto sono juravit: neque hic Thebas sermone deflevit. Hæc Fabius, unde tantum quendam orationis in vocis flexione & suavitate adhibitū ab oratoribus intelligimus: qui sanē totus est in illis verborum figuris. Sed tamen etiam cantus ipse permiscetur cum cæteris sententiarum figuris, cumque totis animi affectibus.

De vocis intensiōe & remissionē. CAP. V.

Sed tamen intēdendæ vel remittēdæ vocis in oratione tota, quæ in verbis singulis p̄sodia est. Acutæ exēplū est pro Lig. Vide Cæsar, quā non reformidē, quanta lux tuæ liberalitatis & sapientiæ mihi apud te dicēti oboriatur. Quātum potero, voce contendā, ut hoc populus Rom. exaudiat. Suscepto bello, Cæsar, gesto etiam ex magna parte, nulla vi coactus, iudicio meo ac voluntate ad ea arma profectus sum, quæ erant sumpta contra te. Et hāc Orator ipse cōtentionem vocis prædixit. Est acuminis diversa vox, & penē extra organū, cui Græci nomē amaritudinis dederūt, supra modū ac penē naturā vocis humanæ acerbā: ut cū populus acclamatione adversa Ciceronem pro Rabirio, agentē turbaret, Nihil (ait) me clamor iste cōmoveret, sed consolatur: cū indicat esse quosdam cives imperitos, sed nō multos. Nunquam (mihi credite) populus Romanus hic, qui silet, Consulem me fecisset, si vestro clamore perturbatum iri arbitraretur. Quāto jam levior est acclamatio? Quin continetis vocem indicem stultitiæ vestræ, testem paucitatis? Prima illa sunt lentiora: postrema vocis amaritudinem

tudinem illam habent. Exemplum gravis & plenæ vocis est Philipp. 2. Si inter cœnam in tuis immanibus poculis accidisset, quis non turpe duceret? In cœtu verò populi Romani, publicum negotium gerens, magister equitû, cui ructare turpe esset, is vomens frustis esculentis vinum redolentibus, gremium suum, & totum tribunal implevit. In redditione collationis, producenda sunt omnia, trahendę vocales, aperiendę fauces, quô major quàm antea, foeditas exprimatur. Vocis autem circumflexæ & moderatæ exemplum est pro Lig. Quid enim Tubero, tuus ille districtus in acie Pharsalica gladius agebat? cuius latus ille mucro petebat? qui sensus erat armorum tuorû? quæ tua mens? oculi? manus? ardor animi? quid cupiebas? quid optabas?

De voce affectuum. CAP. VI.

ATq; hæc communia affectuum ferè omniû: specialia quędam sunt in singulis affectibus, quorum pulsum tactumque voces exprimunt. Itaque in alio affectu, vocis aliud genus est. Quade re jam ante Aristotelem Thrasymachus *ἡ ῥοις ἐλπίσι* quædã præceperat: nec Aristoteles primus videtur id animadvertisse, præsertim cûm ab eo Thrasymachus hac de re appelletur. In miseratione igitur, vox erit flexibilis, plena, interrupta, flebilis; ut in illo Gracchanæ orationis loco: Quô me miser conferam? quô vertam? in Capitoliûm ne? at fratris sanguine redundat. an domum? matrêmne, ut miseram lamentantemque videam, & abjectam? Quæ â Graccho Tullius ait acta sic esse oculis, voce, gestu, inimici ut lacrymas tenere

tenere non possent. In iracundia, vox contraria est, acuta, incitata, crebró incidens. Phil. 2. O præclaram illam eloquentiã tuã, cū es nudus concionatus. Quid turpius? quid fœdus? quid suppliciiis omnibus dignius? num expectas dum te stimulis fodiam? Hæc te, si ullam partē habes sensus, lacerat, hæc te cruentat oratio. Vereor ne imminuam summorū virorū authoritatē & gloriã: dicā tamen dolore commotus: Quid indignius, quā vivere eum qui imposuerit diadema, cū omnes fateantur jure interfectum esse, qui abjecerit? Talem vocem requirit reticentia illa,

Iam cælum terramq; meo sine numine venti. &c.

—Tantas audetis tollere moles?

Quos ego. sed motos præstat componere fluctus.

In metu & verecundia, contractus & hæsitans sonus est. Terent. Eunu.

Totus Parmeno tremo horreoq; postquam aspexi hanc.

Talis vox Ciceronis fuit in plerisq; exordiis: ut pro Dejotaro etiã significatur: Cū in omnibus causis grauioribus, C. Cæsar, initio dicendi commoveri soleam vehementiūs, quā videtur vel usus, vel ætas mea postulare: tū in hac causa ita me multa petturbant, ut quantum mea fides studii mei afferat ad salutem regis Dejotari defendendam, tantum facultatis timor detrahat. In voluptate, tenerum, lene, effusum, hilaratum vocis genus optatur. Qualis est illa vox Æneæ, pictum in tapetis Trojæ excidium intuentis:

Constitit, & lacrymans, Quis jam locus (inquit) Achate,

Quæ regio in terris nostri non plena laboris?

En Priamus: sunt hic etiam sua præmia laudi:

Sunt lachryma rerum, & mentem mortalia tangunt.

Solve metus: feret hæc aliquam tibi fama salutem.

Dolor sine cōmiseratione, grave quiddā & imo
 30 pressu ac sono obductū requirit. In Pis. Memini-
 30 sti ne cœnū, cūm ad te quinta ferē hora, cum C.
 30 Pisone venissem, nescio quo ē gurgustio te pro-
 30 dire, involuto capite soleatū? & cūm isto ore fœ-
 30 tido teterrimā nobis popinam inhalasses, excu-
 30 satione te uti valetudinis, quōd diceres vinolen-
 30 tis te quibusdam medicamentis solere curari:
 30 quā nos causam cūm accepissemus (quid enim
 30 facere poteramus) paulisper stetimus in illo ga-
 30 nearum tuarum nidore atq; fumo, unde tu nos
 30 cūm improbissimē respōdendo, tum turpissimē
 30 eructando ejecisti? In blandiendo, satisfaciendo,
 rogando, levis vox & summissa est. *Æneid. 4.*

Mēne fugis? per ego has lachrymas, dextramq; tuam, te

(Quando aliud mihi jam miserae nil ipsa reliqui)

Per connubia nostra, per inceptos hymenæos:

Si bene quid de te merui, fuit aut tibi quidquam

Dulce meum: miserere domus labentis, & istam,

Oro (si quis adhuc precibus locus) exue mentem.

Atque hæc de votis & in singulis verbis, & in
 totis affectibus, moderatione: ad quam exercen-
 dam, optimum esse censet Fabius ediscere quā
 maximē varia, quæ flexus omnes habeant: eaq;
 quotidie ita dicere, ut agimus, ut simul in omnia
 paremur. Sic Cicero vitium huic moderationi
 contrarium emendavit: Omnia enim sine remis-
 sione, sine varietate, vi summa vocis, & totius
 corporis contentione dicebat. Sed peragrata
 Græcia & Asia, omnium generum Rhetoribus
 ausculta-

LIBER II.
auscultatis, & ad hoc remedium adhibitis, tandē
non modō exercitior, sed propē mutatus re-
diit. Medicina tamen ista continuata est diutiūs,
ut à cœna post solis occasum frictions, & certo-
rum spatiorum inambulationes tenerentur. Re-
creandæ vocalæ causā, necesse est mihi ambula-
re: scribit jam ætate gravis ad Atticum. Quintili-
anus huc adjungit unctiones, temperantiam ve-
neris & victus.

De præstantia actionis.

CAP. VII.

H Actenus de voce: actionis lex & gestus super
est (quam Quintilianus chironomiam appel-
lat) virtutis multō maioris, quā ulla vox esse
possit: In iis enim omnibus quę sunt actionis, in-
est quædam vis à natura data: quare etiā hac im-
periti, hac vulgus, hac deniq; barbari maximē cō-
moventur: verba enim neminem movent, nisi eū,
qui ejusdem linguę societate conjunctus est: sen-
tentiæq; sæpē acutæ, non acutorum hominū sen-
sus prætervolant: Actio, quæ præ se motū animi
fert, omnes movet: iisdē enim omniū animi mo-
tibus cōcitantur, & eos iisdem notis, & in alios a-
gnoscent, & in se ipsi judicāt. Argumento magno
est Pantomimus, qui solo gestu, sine voce, omnia
spectantibus significat: ut gestus in tanta per tot
gētes linguarum diversitate, tanquā cōmunis ho-
minum sermo esse videatur. Imō verō etiam be-
stiarū, quę signis affectus suos enuntiāt. quin etiā
rerum inanimatarū: sic enim picturæ & imagines
tacitæ loquuntur. Itaque gestus, sermo corporis,
& eloquētia rectē à Cicerone nominatur: in eo-
que summum studium duo summi oratores De-

62 AUD. TALAEI RHETORICAE
mosthenes & Cicero posuere. Demosthenes speculum grande intuens, componebat actionem & gestum corporis: & quanvis fulgor ille, sinistras imagines redderet: suis demum oculis, quod efficeret, credidit. Quinetiam Satyrum histrionem ad eas artes magistrum adhibuit. Et Cicero histrionibus quoque hujus doctrinae magistris, Roscio Comoedo, & Aesopo Tragædo usus est. Chironomiam verò Quintilianus author est ab heroicis usq; temporibus repetitam, ab ipso etiam Socrate probatam, à Platone quoque in parte civilium positam virtutum. Quare nec Aristoteles primus id animadvertit.

De gestu totius corporis.

CAP. VIII.

L Ex una hinc summa est, ut omnes vocis flexiones subsequatur gestus: non hic verba exprimens scenicus, sed universam rem & sententiam non demonstratione, sed significatione declarans, laterum inflexione hac forti & virili, non ab scena & histrionibus, sed ab armis, aut etià à palæstra. Truico igitur totius corporis orator se ipsum moderetur, & virili laterum flexione, gestumq; magis ad sensus, quam ad verba accommodet. Motus gesticularionibus ridiculus est. Sext. Tityus tam solutus & mollis in gestu fuit (sicut est in Bruto) ut saltatio quædam nasceretur, cui Tityus nomen esset. & Hortensius, tanquam histrio, appellatus gesticularia Dionysia, notissime saltatriculae nomine, ut apud Gellium est, & nominatim à Cicerone dictum, in motu & gestu plus artis habuisse, quam esset oratori satis. Sed in his immoderatum studium reprehenditur: status verò corporis sit secundum

natu-

naturam erectus & excelsus: Etenim natura

Os homini sublime dedit, cælumq; tueri

Iussit, & erectos ad sidera tollere vultus.

Contraria autem nutatio & vacillatio, quàm indecora sit, Curionis motus ille argumento est, quem Iulius (ut est in Bruto) in perpetuum notavit, cum ex eo in utramq; partem toto corpore vacillante quæsivit, quis loqueretur e lintre. & Qu. Sicynius, homo impurus, sed admodum ridiculus. Is cum Trib. pleb. Curionem & Octavium Consules produxisset, Curioq; multa dixisset sedente Cn. Octavio collega, qui devinctus erat fasciis, & multis medicamentis, propter dolorē artuum, delibutus: Nunquam (inquit) Octavi, collegæ tuo gratiam referes: qui nisi se suo more iactavisset, hodie te istic muscæ comedissent.

De gestu capitis, frontis, oculorum. CAP. IX.

ATque hæc de corporis universi gestu: partiū item sua quædam ratio est, & quidem præcipua capitis, cum illo corporis statu cōsentientis. demisso capite modestia significatur: & hoc gestu poeta verecundiam reginæ exprimit *Æn. I.*

Tum breviter Dido vultum demissa, profatur.

Eundē modestiæ gestum proponit Homerus Ulyssis exemplo, quē dicit stetisse oculis in terrā defixis, immotoq; sceptro, prius quàm illam eloquētiae procellā effunderet: eoq; gestu par est Ciceronis timorē in principiis significatū esse: quin etiam id testificatur oratione illa, Cum in omnib. causis C. Cæsar, &c. Aspectus vertitur eodē, quō gestus corporis: exceptis, quæ aut damnāda, aut removenda sint, ut videamur averfari. *Æneid. 2.*

Dū talem terris avertite pestem.

Æneid. 1.

—Haud equidem tali me dignor honore.

Solo tamen capite gestum facere, aut frequenter facere, vitiosum scenicis doctoribus visum est.

Frontem ferire in dolore, Ciceroni videtur oratoriū, Fabio autē scenicū. Sed in ore ac vultu sunt omnia: in eo autē ipso dominatus est omnis oculorū. Vultus autē, imago est animi, indices oculi. Quare cū effeceris, ne quid ineptū aut vultuosum sit, tū oculorū magna debet esse moderatio: qui quot animi motus sint, tot significationes & cōmutationes habent. Tullius in Pisonem cavilatur ineptū & discrepantem oculorum motum.

- » Cū esses interrogatus (ait) quid sentire de cō-
 » sulatu meo: gravis author Calatinus, credo, ali-
 » quis, aut Africanus, aut Maximus, & non Cæso-
 » nius Semiplacētinus, Calventius: respōdes, alte-
 » ro ad frontē sublato, altero ad mentū depresso su-
 » percilio, crudelitatem tibi nō placere. Qualis illa
 nimirū comici patris, interim concitati, interim
 lenis persona est: similis enim est inæqualitas. Na-
 rium, labrorū, menti, cervicū, humerorū vitia ma-
 gis notantur. Humeros jactabat Demosthenes:
 sed hoc vitiū ita dicitur emendasse: ut cū in an-
 gusto quodā pulpito stans diceret, hasta humero
 dependens immineret: ut si calore dicendi vitare
 id excidisset, offensatione illa commoneretur.

De gestu brachii, manus, digitorum. CAP. X.

AT brachium procerius projectū, quasi quod-
 dam telum orationis est, continuosque ac
 decurrentes locos maximē decet, & cum specio-
 sius

sius quiddam uberiusq; dicendum est: sicut illud,
Saxa atq; solitudines voci respondent: expatia-
tur in latus, & ipsa quodammodo se cum militari
isto gestu fundit oratio. Sinistrū verō brachium,
si quid eo agendum sit, eō usq; allevandum est, ut
quasi normalem angulum faciat. Manus autē mi-
nūs arguta, digitis subsequens verba, non expri-
mens, tantū potest, ut sine hac, trunca videatur
actio: Nam cæteræ partes loquentem adjuvant:
manus propē ipsa loquitur. Hinc Persianum illud
Saty. 4.

*Ergo ubi commota fervet plebecula bile
Fert animus calidæ fecisse silentia turbæ
Majestate manus. —*

Sinistra autem sola, nunquam gestū facit: dextræ
se se frequenter accōmodat. Sic junctis manibus
addubitatio illa Gracchana agenda est: Quō me
miser conferam? &c. Quantus verō sit junctarum
manuum gestus, pleraq; in poetis illustra exem-
pla demonstrant. Aeneid. 1.

*Ingemit, & duplices tendens ad sydera palmas,
Talia voce refert: ō terq; quaterq; beati,
• Queis ante ora patrum, Trojæ sub mœnibus altis
Contigit oppetere. —*

Hic poeta gestū præmōstravit. Manus verō com-
plodere, est scenicum. atq; hæc de universa manu:
in cuius digitis, singularis gestus quidam est: atq;
ille in primis maximē cōmunis, quo medius digi-
tus in pollicē cōtrahitur, explicatis tribus, duoq;
medii sub pollicem veniunt: & gestus est instan-
tior, & tribus pollice pressis. index ille (quo Cras-
sum in exprimendo animi dolore atque impetu

sciēter usum significat Antonius) explicari solet: Is in exprobrando & indicando, (unde ei nomen est) allevata ac spectante humerū manu paulum inclinatus affirmat: versus in terram & quasi pronus urget. aliquando pro numero unitatis est. Est autem & ille verecundę orationi aptissimus, quo quatuor primis leviter in summū coeuntibus digitis, non procul ab ore, aut pectore fertur ad nos manus, & deinde prona ac paululum prolata laxatur. Quintilianus credit hoc modo cępisse Demosthenē in illo p Ctesiphonte timido summissōq; principio: sic itē formatam Ciceronis manū, cum diceret, Siquid est in me ingenii (judices) quod sentio, quā sit exiguum, &c. Atq; digitorum gestus tam insignis est: vetat tamen Tullius, ne ullę sint argutię digitorum; ne ad numerum cadat articulus. Fit & ille habitus, qui esse in statu pacificator solet, qui inclinato in humerum dextrum capite, brachio ab aure protenso, manū infesto pollice extendit: qui quidem maximē placuit iis, qui se dicere sublata manu jactabant.

De gestu pectoris, femoris, pedis. CAP. XI.

IN cæteris membris vitia ferē notata sunt, magis quā ullę virtutes expositę: ut pectus ac ventrem projicere: cedere etiam pectus, Fabio scenicum est: At femur ferire (quod Athenis primus fecisse creditur Cleon) usitatum, & indignatos decet, & excitat auditorem. In pedibus verō, status & incessus observatur. In dextrū ac lævum latus vacillare, alternis pedibus insistendo, ridiculum est: Supplicatio tamen pedis in contentionibus & incipiendis & finiendis, est opportuna.

Incessus

Incessus permissus est oratori, sed rarus, & tātū in causis publicis, ubi multi sunt iudices: proindeq; in senatu, ubi plures, & in concione, ubi longē plurimi. Discursare tamen ineptissimū: urbanēq; Flavius Virginius interrogavit de quodam suo antisophiste, quot millia passuū declamasset. Atq; hæc de corporis gestu, qui magnis oratoribus instrumentum eloquentiæ prorsus admirabile fuit: quin adversus oratores, hujus ipsius artificii fastidiosos contemptores, argumentū hinc sumptum est: Nam cū Tullius adversus Callidium, hæresis illius oratorem diceret, pro argumento refutationis posuit, quod veneni sibi comparati causam tam solutē egisset, tam leniter, tam oscitanter, tū sine corporis gestu. Tu, Marce Callidi (inquit) nisi fingeres, sic ageres? præsertim cū ista eloquentia, alienorū hominum pericula defendere acerrimē soleas, tuum negligeres? ubi dolor? ubi ardor animi? qui etiam ex infantium ingeniis elicere voces & querelas solet? nulla perturbatio animi, nulla corporis: frons non percussa, non femur: pedis (quod minimum est) nulla suppositio. Itaq; tantum abfuit, ut inflammare nostros animos, somnum isto loco vix tenebamus. Sic Tullius Callidium in ipso foro, tanquam in aliquo Rhetoricæ ludo condiscipulum, non satis in arte, quam profiteretur, attentum & consideratum perstrinxit.

RHETORICÆ AUDOMARI
TALAEI FINIS.

INDEX CAPITVM

IN DUOBUS RHETORICAE
libris. Numerus primus paginam, secun-
dus lineam significat.

Lib. 1. Cap. 1.

Q uid Rhetorica &	quid	6.11
quātas vires ha-	Cap. 7. Ironia quid, & iro-	
beat	nia affirmati dissentanei	
Rhetoricæ partes elocutio &	8.9	
actio	Negati dissentanei	9.22
Elocutio quid, & quantum	Cap. 8. Metaphora quid, &	
possit	quæ ipsius præstātia	10.26
Cap. 2. Quod elocutio sit tro-	Metaphoræ hyperbolicæ &	
pus aut figura, et quid tro-	allegoricæ præstant	11.22
pus & quanti usus	Cap. 9. Synecdoche quid &	
κατάλογος est tropus durior	quotuplex, et synecdoche	
3.3	membri	12.25
Hyperbole tropus audacior	Cap. 10. Synecdoche speciei	
5	quid	13.10
Allegoria est cōtinuatio tro-	Synecdoche allegorica	23
porum	Cap. 11. Synecdoche integri	
Allegoria ex eodem genere	quid	14.23
Cap. 3. Tropus quotuplex,	Cap. 12. Synecdoche generis	
& quid metonymia, &	15.4	
metonymia efficientis	Troporum præstantia & u-	
Materiæ	sus	23
Cap. 4. Metonymia effecti	Cap. 13. Figura quid	16.16
quid	Vnde nominata, et quæ nam	
Cap. 5. Metonymia subiecti	ars figurarum	25
quid	Figura est dictionis aut sen-	
Cap. 6. Metonymia adiuncti	tentiæ, & quid figura dis-	
	tionis	

Etionis, & cuius facultatis		Numerus oratorius est dissimilis et poetici et sui	23.5
17.7		Prosa sit carmini dissimilis	6
Figura dictionis quotuplex		Licet tamen citare versum	8
17		Numerus præcipue in clausula	15
Cap. 14. Dimensio sonorum poetica uel oratoria, poetica è licentia & numero est præcipue voluptatis, numerus poeticus rhythmus aut metrum, & quid rhythmus	20	E' moderatione longarum et brevium 30. & deinceps ut in dichoræo	
Poetæ veteres tantum rhythmic	18.17	Numerus præcipuus è bonitate literarum 24.32. et deinceps	
Cap. 15. Metrici primi Homerus & Ennius	19.2	Cap. 18. Epizeuxis soni	26.
Metrum quid & pes & quotuplex	6	29	
Metrica elisio vocalis & m		Epizeuxis dictionis	27.12
27		Cap. 19. Anadiplosis dictionis	28.2
Metri genera	20.2	Climax dictionis	15
Adonium	5	Cap. 20. Anaphora soni	
Asclepiadeum	11	quid	32
Phaleucium	15	Anaphora dictiois quid	29.11
Sapphicum	19	Epistrophe soni quid	25
Elegum	27	Epistrophe dictiois quid. ib.	
Hexametrum	31	Anaphora simul & epistrophe	30.22
Cap. 16. Numerus oratorius quid, & ejus origo	21.13	Cap. 21. Epanalepsis soni	
Numeri gratia hyperbaton inventum	25	31.13	
Numeri virtus	22.9	Dictionis	18
Cap. 17. Numerus oratorius quomodo observatus	29	Epanodos soni	24
		Dictionis	27
		Cap. 22. Paronomasia dictionis	32.10
		Polyptotum dictionis	28

Cap. 23. Figura sententiæ
 quid, et quas vires habeat
 ad movēdū præ venustas-
 te figuræ dictionis 33.14
 Propter figuras sententiarū
 Demosthenes habitus ora-
 torum princeps 21
 Ciceroq; in eo malè reprehē-
 sus 34.9
 Cap. 24. Figura sententiæ
 quotuplex, exclamatio
 quid, & quā variū affe-
 ctus organum 34.15. &
 deinceps
 Exclamatio epiphonematis
 36.1
 Exclamatio licentiæ 6. &
 deinceps
 Cap. 25. Correctio quid &
 quā variū usus 37.12
 Reticentia quid 38.4
 Cap. 26. Apostrophe quid,
 ad hominem 17
 Ad Deos 39.16
 Ad rem mutam & inanimatam
 40.10
 Aliquando in orationis prin-
 cipio 20
 Cap. 27. Prosopopœia quid
 quantæq; & audaciæ &
 prudentiæ 28
 Poeticū præcipuè ornamētū,
 quodq; poetæ aliis alii præ-

stent 41.1
 Prosopopœia decorum 10
 Prosopopœia imperfecta 18
 Perfecta ubi accessus & re-
 cessus spectandi 29
 Prosopopœia rei mutæ & in-
 animatæ 43.26
 Prosopopœia poeticus spiri-
 tus 45.2
 Cap. 28. Addubitatio quid,
 & quanti usus 5
 Communicatio quid 46.12
 Sustentatio est affinis com-
 municationi 31
 Cap. 29. Occupatio quid
 48.5
 Habet ferè prosopopœiā mo-
 dō imperfectam, & est
 obliqua 11
 Modō perfectam, & plena
 est 28
 Vis occupationis 49.14
 Cap. 30. Permissio quid 26
 Miscetur ironia 50.1
 Cōcessio quid, et cuius usus 12
 Tropi & figuræ quo plures
 concurrunt, tanto plus ef-
 ficiunt 29

IN LIB. II.

Cap. 1. Pronuntiatio
 quid 52.14
 Ejus inventor Aristoteles vi-
 deri voluit 15

Præstantia quāta ex Aristotele	17	Latitiæ	26
A Cicerone, Demosthene, Aeschine	21	Doloris	60.3
Exemplo Hortensii	53.8	Assentationis, rogationis	15
Pronuntiatio omnes insidias rhetoricas habet	16	Vocis exercitatio à Fabio Cicerone	25. & deinceps
Pronuntiationis magistri qui & quomodo desunt	20	Cap. 7. Actionis lex chironomia & præstantia	61.12
Cap. 2. Pronuntiationis partes, vox & gestus	53.29	Quia maximè naturalis omnibus hominibus	15
Vocis bonitas optanda	54.6	Quia movet animos	20
Mediocris sit & quomodo obtinebitur	10	Quia communis gentium sermo, ab exemplo Pantomimi	25
Hinc fistulator Gracchi	16	Quia estiarum & inanimatorum	28
Cap. 3. Vocis ratio in singulis verbis	55.13	Quia sermo corporis	39
Præcipuè in tropis	56.10	Demosthenis & Ciceronis in actione studium	31
Cap. 4. Vocis cantus à Cicerone, Demosthene, Aeschine, Quintiliano	16	Cap. 8. Gestus subsequatur uocem	62.15
Cap. 5. Vocis intensio & remissio quid, vocis acutæ exemplum	57.11	Corporis totus gestus sit virilis	21
Vocis amaræ	21	Gesticulatio ridicula in Tityo	25
Vocis gravis	58.1	in Hortensio	27
Vocis circumflexæ	11	Nutatio inepta in Curione	63.6
Ca. 6. Vox affectuū à Thrasymacho primū observata, non ab Arist.	19	Cap. 9. Gestus capitis in modestia & metu	22
Vox miserationis	21	In aversatione	30
Iracundiæ	59.1	Gestus frontis	64.5
Verecundiæ	16	Gestus oculorum singularis	7

& deinceps

Cap. 10. Gestus brachii tane
quam teli ubi deceat 30Brachii sinistri normalis an-
gulus 56.5

Manus propè loquitur 7

Manus junctæ 18

Digitorum gestus 26

Index Crassi 30

Digitorum complicatorum
gestus in Demosthene &

Cicerone 66.5

Cap. 11. Gestus pectoris fere
scenicus 23Percussio foemoris decora in
dignanti 26

Gestus pedum ubi decet 28

In discursando ineptus in Ano-
tisophista Virginij 67.4Gestus fastidium in Callis-
dio à Cicerone reprehensum 7

F I N I S.

BASILEAE, PER

EVSEBIUM EPISCOPIUM,

& Nicolai fratris heredes.

M. D. LXXIII.

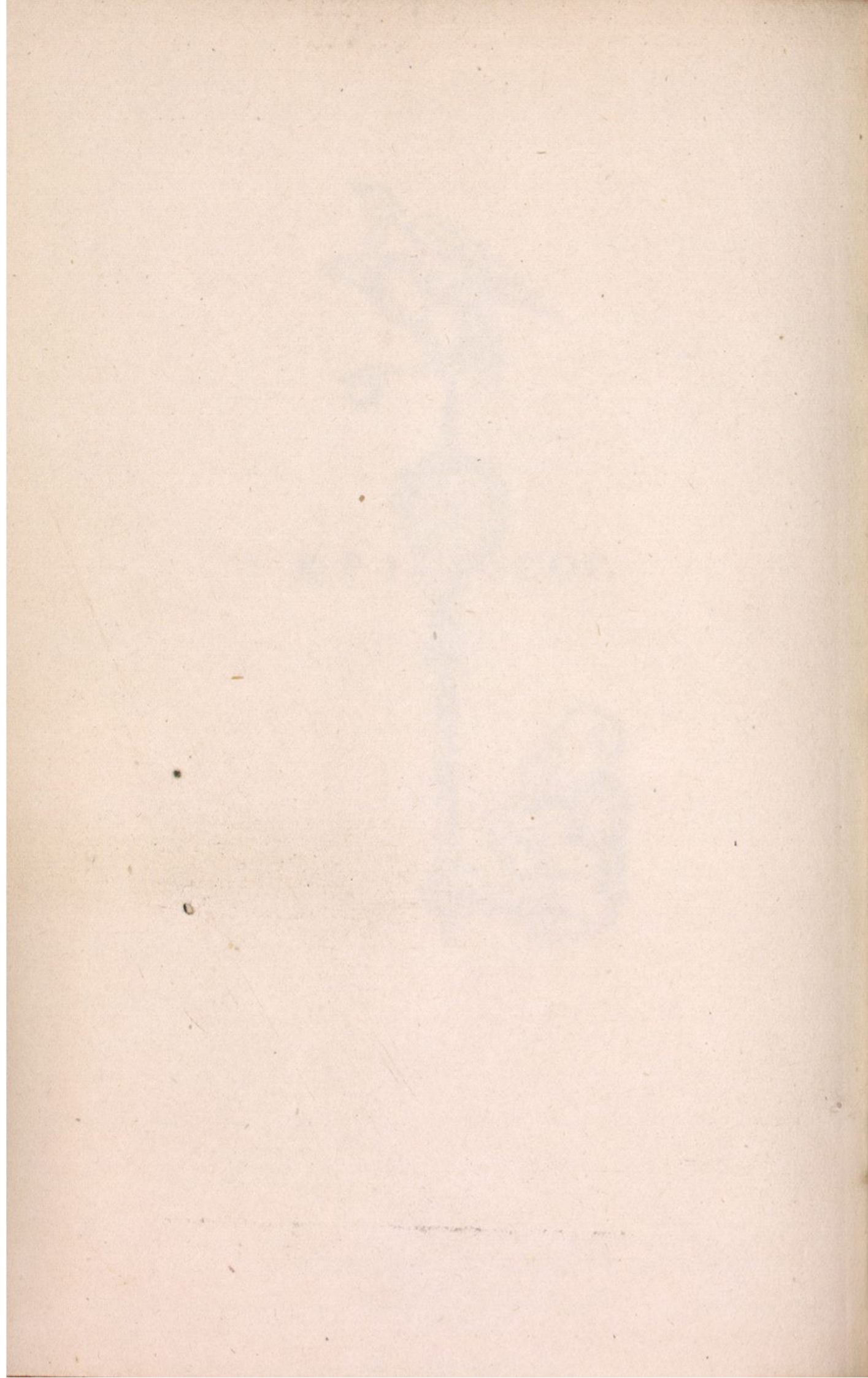
BASIL EAF PER
EVSSEBAM EPISCOPVM
C. Nicolai f. h. d. d. d.
M. D. LXXII.

1772

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1965

VCM 6= 6621

1156524142

